

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

HARDCÉNSÉK:
4-huszasos péld. sor egyszer 20 ft.
minden következőből 16 fillér.

Nyitási péld. ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Miklós Gyula huszezer koronája.
- A béke napja!
- Ki kezelje a gyermekkórhatat.
- A postakincstár tolvajai.
- Sulkorszky hercegné váltói.
- Egy öngyilkos-jelölt-levéle.
- Botrány a békési gimnáziumban.
- Mikszáth Kálmán a saját jubileumáról.
- Marc a tüdővész ellen.
- Megszökött Lujza hercegnő bankárja.
- Sonnenthal Adolf meghalt.
- A bacarat áldozata.
- Sven Hedín Budapesten.

Fordulat előtt.

— Fővárosi munkatársunktól. —

A kormányzásnak, a politikai életnek is meg vannak a maga kritikus napjai, akárosak az időjárásnak, amikor bonyodalmak állanak be. A csillagvizsgálók már előre jelzik, hogy mi fog következni. Föltűnik az égen félelmetes tülekedéssel törtető új üstökös csillag, mely egyenesen a naprendszerhez tartozó valamelyik égitest felé közeledik, hogy palacsintává lapítsa. Az első híradásra szárnyra kapnak a jóslások. Az asztronómusok kritikus napokat emlegetnek s bonyodalmakról beszélnek; a vénasszonyok és holdkórosok jóvendülésére pedig a köznép körében elterjed az aggodalmas baljóslat, mely szerint: elvész a világ! Hány kritikus napot értünk már meg s hányszor hallottuk a végítélet napját emlegetni s mégse vészett el a világ. Elborult az égbolt, hetekig nem láttuk a nap ragyogó ar-

cát, rettenetes szélvihar támadt, mely házakat döntött le s fákat csavart ki tövestől, aztán szétfoszlottak a felhők, elült a szél, kiderült, verőfényesre vált a mennyezet fölöttünk s végromlás nélkül átértük a kritikus napokat. Így vagyunk a kormányzás és politikai élet kritikus napjaival is. Sok fenyegető veszedelmet átértünk már; nincs kizárva, hogy a most közeledő kritikus napokon is szerencsésen át-
esünk.

A bonyodalmak kétségkívül nagyok és erősek. A politika szálai veszedelmesen összekuszálódtak. Az ideges kapkodás csak megnehezítené a csomók szétbontását; a legnagyobb nyugalomra, okos és tapintatos eljárásra van szükség. A bankkérdés megoldása körül támadtak a bonyodalmak, melyeknek elosztatása most már sürgős és elodázhatatlan feladatot képez. A kormány a kartellbank alapján áll s vele a parlamenti többség egyetért. Ez alapon fog a két kormány a husvéti ünnepek után közvetlenül tárgyalni s ha megegyezésre nem jutnak, ami az előjelekből, az osztrákok makacs állásfoglalásából látható, akkor Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, a függetlenségi és 48-as párt vezére őfelségének bejelenti, hogy az önálló bank föllállítását kívánja. Ez lesz a kritikus nap, melyen beáll a kormányválság s a koalíció fölbomlása. Ezzel az eshetőségre annyira számítanak, hogy még husvét előtt pártértekezleteket fognak tartani a parlamenti pártok egységes

eljárásának biztosítása végett. Más szóval, előkészítik a mártöbbször emlegetett fuziót, amely nélkül a kormányzásban s a politikában olyan fölfordulás támadhat, amelynek következményei kiszámíthatatlanok.

A korona a küzdelemben, előrelátólag, a tizenkettedik óráig teljesen semleges állást foglal el s a kormányokra s a parlamentekre bizza a megegyezést. Legfőlebb akkor hallatja döntő szavát, ha a kormányok és parlamentek sehogyan se képesek megegyezésre jutni. Amint a kartellbank kérdése elbukott, jön az önálló magyar bank előkészítése. Ha ebben is szolidáris marad a kormány, akkor megtartja a helyét; ha azonban eltérések lennének, amiúgy vannak, akkor a kormány beadja lemondását ő felségének. Egyébként az sincs kizárva, hogy ez esetben ő felsége az osztrák kormányt fogja elejteni s a mostani követő új kormányral fog a magyar kormány a hitelbank alapján új tárgyalásba becsátkozni. Ez fölülte kívánatos lenne, mert az osztrák kabinet elejtése által a közös bank föntartása gyengülne s a magyar álláspont jelentékenyen erősödne.

Minden józan eszű s higgadtan gondolkodó politikusnak azzal tisztában kell lennie, hogy csak azok a nemzetek boldogulhatnak, csak azok a nemzetek lehetnek nagyok, erősek és hatalmasak, amelyek uralkodóikkal békében és egyetértésben élnek; azt is kell tudniok, hogy törvényeink ér-

A leghazugabb közmondás.

írta: Sas Ede.

Régóta tisztában vagyok azzal, hogy a legtöbb közmondás hitvány, szédelő népámitás. Van például egy közmondás, amely azt mondja, hogy legjobb az egyenes út. Hát az én szülővárosomban, a házam előtt, van egy út, amely egyenesnek egyenes ugyan, de hogy a legjobb volna: arról ellenkező nézetben vannak a fuvarosok, akiknek nyáron elakad ott a szekerek a sárban. Egy másik közmondás azzal biztat, hogy hallgass nyelvem, nem fáj fejem. No bizony! Az se ismerte az én kedves Ludmilla néném, aki e közmondást kitalálta. Mert az én kedves nénémnek ugyan csak nem hallgat a nyelve, még se fáj soha a feje, — ellenkezőleg, annak a feje fáj, aki hallgatja. Mit szóljak arról az arany igazságról, hogy lassan járj, tovább érsz? Ezt a mi vicinális vasutunk is megcáfolja, mert elég lassan jár, még se ér soha tovább a szomszéd állomásnál: onnan az utasoknak rendszeres gyalog kell folytatniok az utat. Ami pedig azt az axiómát illeti, hogy többet észszel, mint erővel, ahhoz a szabatoság kedvéért hozzá kellene tenni, hogy e mondás nem vonatkozik a vármegyére, mert például az én Lajos öcsém is bizonyítja, hogy a vármegyénél legtöbbször lehet menni nem észszel, hanem a sógorsággal és komasággal...

Legnagyobb bizalmatlansággal viseltetem azonban ama közmondás iránt, amely azt hirdeti, hogy ki korán kel, aranyat lel. Ez a legnagyobb hazugság a világon. Nekem volt egy kedves barátom, aki mindég hajnalig kártyázott, későn feküdt és későn kelt: ez lelte családjában a legtöbb aranyat, míg rajta nem esiptek a hamis játékon szegénység. Ez a közmondás ravaszul törekszik arra, hogy legedesebb álmából, kora reggel kiríassza a szendörgő emberiséget. En azonban nem mentem lépre ennek a szédelő esábitásnak. Soha életbenem nem keltem korán s a rózsaujjú hajnalban is csak Homeros költeményében gyönyörködtem. Azaz, hogy Homeros költeményében sem hittem s a gimnázium összes osztályaiban vaskövetkezetességgel megbuktam a görögökből.

A közmondások azonban boszut állanak az emberen. A közmondásokban nemezis van. Ime, én, aki esküdt ellensége voltam a koránkelésnek, egyszer csak az előtt a kegyetlen kénytelenség előtt állottam, hogy korán kell kelnem: hajnali öt órakor. Említett kedves nagynénem ugyanis, akinek egész élete a hallgatásról és fejfájásról szóló közmondás megcáfolásában telt el: érezte ama nagy idő elközelgését, amikor ő is örökre el fog nemulni. Az összes vagyonát reám akarta hagyományozni s szörnyen hívott magához, hogy a végrendeletét írjam meg. Nem térhettem ki e meg-

hívás elől: pedig a vonat hajnalban indul, hajnalban!

Hm! gondoltam magamban. Hátha ez az egy közmondás kivételesen igaz? Most az egyszer korán kelek s csakugyan aranyat fogok lelteni?

Igen ám, de hogyan keljek én korán? Mikor egész életemben ahoz szoktam, hogy fényes délelőtt bujjak ki a párnák közül? Felelőseimre nem bízhattam a dolgot, hogy fölébreszsen, mert neki, az áldott teremtesnek, még sokkal mélyebb álma volt, mint nekem. A cselédek meg éppen megbízhatatlanok. Egyedüli reményeségem maradt az ébresztő-óráim, de a hideg veríték kiütött a homlokomon arra a szörnyű gondolatra, hogy hátha a rosszakaratu szerszám a döntő percben felmondja a szolgálatot? Van is érzéke egy lelketlen gépnek az iránt, hogy egy család jóléte, egy dúsgazdag örökség megkaparítása függ attól, hogy ő kellő időben elkezdjen berregni?

Más módhoz kellett folyamodnom. Lakott az én házamban egy országos korhely. Magyarország és kapcsolt részei nem láttak nagyobb lumpot. (Ezt az állításomat nem vonom vissza akkor sem, ha Dalmáciát hozzá visszakapcsolják: nagyobb korhely ezen a nagyobb területen sem találhatik.) Bekopogtattam ehéz az urhoz:

— Tisztelt uram! Ön az én mentőhoronyom.

telmében a koronás király alakítja a kormányt, teljesen szabadon, függetlenül, saját akarata szerint, akkor osztja szét a parlamentet s akkor hívja össze, amikor jónak látja s Magyarországon nincs, nem lehet törvény a korona hozzájárulása, szentesítése nélkül. Nekünk magyaroknak a kölesönös megértésre, a békés, alkotmányos megegyezésre kell törekednünk s hazafias érzésünk teljes melegével, alkotmányunk és törvényeink minden erejével, állandó kitartással s lelkes buzgalommal kell küzdenünk nemzeti ideáljainkért, önállóságunkért és függetlenségünkért; de arra az indulat heve soha se ragadjon bennünket, hogy egy kártyára tegyük mindenünket: jelenünket s jövő boldogságunkat. A magyar nemzeti bankhoz törvényes jogunk van, a törvény alapján állva igyekezzünk e jogunkat érvényre juttatni; de az okból, hogy ma, vagy holnap e törekvésünket meg nem valósíthatjuk: sötétbe ne ugorjunk s vaktába el ne vessük a súlyköt.

A bonyodalnak egész sorozata áll előtünk. Az ország nagyjainak, jeleseinek feladatát képezi ezeknek sikeres megoldása. A pártviszály, a szét-huzás csak veszedelmesebbé teheti a helyzetet. A legnagyobb összetartásra és egyetértésre van most az országnak szüksége, hogy a haza, a nemzet javára a közelgő húsvéti ünnepekkel egy szebb, egy jobb jövő föltámadása virradjon reánk.

⊙

A bazini választás. Bazinból táviratozzák: Az Ivánka Milán mandátumának megsemmisítése következtében megüresedett bazini választókerületben ma vette kezdetét a képviselőválasztás. Két jelölt áll egymással szemközt: Ochaba Agost ügyvéd, a néppárt jelöltje és Ivánka Milán, ki ismét fellépett tót nemzetiségi programmal. A községeket pánszláv izgatók járják sorra és bujtogatják a tót lakosságot. Megmozdultak Ivánka érdekében a nemzetiségi pénzintézetek is. Este fél nyolc órakor lett vége a választásnak. Ochaba Agost 969 szavazatot, Ivánka Milán 336 szavazatot kapott és így nagy szótöbbséggel Ochaba-ot választották meg.

A derék férfi megatva rázza meg a kezemet.

— Köszönöm, nagyon köszönöm.

— Mit köszön?

— Ezt a szép elnevezést. Tudniillik még mindig csak részeg disznónak neveztek, mentő-horgonynak soha.

— Ez a szép cím azonban kötelességgel jár, amit ön azonban könnyen teljesíthet. Tudtommal ön minden nap reggel 3 órakor jön haza. S olyankor az egész házat fölveri a lármájával.

— Mindennap. Én pontos, rendszerető ember vagyok.

— A második Kant Immanuel. Hát nézze, tegye meg a kedvemért és holnap reggel ne három, hanem 4 órakor térjen nyugovóra. Egyszermind engedje meg, hogy a 3 órán túl való mulatozás költségeit én fődözhessem.

Ezzel markába nyomtam egy 50 koronás bankjegyet. Ime, ez is megcáfolja a közmondást: ez az ember kősn fog lefeküdni és úgy lel aranyat.

Barátom szentül megfogadta, hogy pontban 4 órakor oly pokoli dörömbözést visz véghez az ajtómon, hogy nemesak én, de az egész szomszédság fölretten. Én pedig megnyugodva tértem haza s otthon még el is dicsekedtem a feleségemnek, hogy milyen megbízható ébresztő-órát szerződtettem.

Ki kezelje a gyermekkórházat?

A főispán terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

A Gyoroki Andrányi Károly fejedelmi adományából épült gyermek-kórház tető alatt van és belső felszerelése is befejeztéhez közeledik. Rövid időn belül megnyílnak kapui, hogy a gyermekhalandóság ellen felvegye a küzdelmet és fokozott mértékben folytassa azt az áldásos munkát, melyet eddig a Fehér Kereszt-egyesület a maga szerény eszközeivel hajtott végre.

Előbb azonban egy rendkívül fontos, a legfontosabb kérdést kell eldönteni. *Kinek kezelésébe kerüljön a kórház?* Az alapító oklevél értelmében a város a kórház tulajdonosa, ő építtette, adott hozzá telket s a felügyeleti jogot is ő gyakorolta az építkezés felett.

A Fehér Kereszt-egyesület nevében ma Károlyi Gyula gróf főispán, az egyesület elnöke azzal a kérelemmel fordult a törvényhatósági bizottsághoz egy beadvány útján, hogy a város döntsön mielőbb ebben a kérdésben és egyszerűen felajánlja az egyesület szolgálatait. Kijelenti a főispán, hogy a Fehér Kereszt hajlandó az orvosi szolgálatot elvégezni, a kórház adminisztrációját ellátni, szóval az intézmény minden szükségletéről gondoskodni, ha a város a tulajdonjogának fenntartása mellett pénzbeli segélyezésben részesíti az egyesületet.

Eddig is kapott évi ezer korona szubvenciót, amelyet a tápkonyha fenntartására fordított. Az egyesület most azt kéri, hogy az ezer koronán kívül további három ezer koronát juttasson a törvényhatóság neki a kórházi szolgálat ellátásáért, mely így egyáltalában nem fog gondot okozni a városnak.

A tanács még nem foglalkozott a kérdéssel, de mint értesülünk, maga is szívesen látja a gyermekkórházat a Fehér Kereszt-egyesület kezében. Még ha teljesíti is a kívánságát és négy ezer korona támogatást nyújt neki, akkor is sokkal gazdaságosabb a városra nézve, mintha a maga közgeivel adminisztráltatná és a maga által választott, vagy kinevezett orvosi karral láttatná el a gyógykezelést.

Leitner Ernő dr. igazgató-főorvosnak véleménye szerint a legszerencsésebb megoldása a kérdésnek az a mód lenne, amelyet az említett beadvány proponál. Az egyesület hajlandó a

maga erejéből áldozatot hozni és ezt azért teszi, mert a kórház így nemesak a gyermek-gyógyászatot, hanem a gyermekvédelmet is szolgálhatja. Az országos gyermekvédő-liga hatalmas erkölcsi és anyagi támogatása teszi lehetővé, hogy évente még a városi segélyen kívül öt-hatezer koronát fordítson a kórház szükségleteire, melyet a maga begyakorolt orvosi karával és a városi adminisztráció nehézsége nélkül tarthat nívónak és elégítheti ki a hozzáfűződő várakozásokat.

A tanács az áprilisi közgyűlés elé terjeszti a beadványt, amely, mint értesülünk, magának az alapítónak, gyoroki Andrányi Károlynak intencióiival is egyezik.

Miklós Gyula huszezer koronája

Eötvös Károly mint tanu. — Kossuth Ferenc cáfolata.

— Fővárosi tudósítónkól. —

Arad, április 5.

Megírtuk, hogy Miklós Gyula *borsodmegyei* főispán miképp számolt el azzal a huszezer koronával, melyet Vörös László volt kereskedelmi minisztertől felvett. Elmondotta Miklós, hogy ő ezt a király és vezérőlbizottság, illetve a nemzet közti béke előkészítésére fordította és hogy ez Kossuth Ferenc tudtával történt.

Eötvös Károly egy fővárosi lap munkatársa előtt tett erre vonatkozólag nyilatkozatot.

Elmondta Eötvös Károly, hogy tényleg jelen volt Kossuth Ferencnél, amikor Miklós Gyula őt Goluchowszki, akkori külügyminiszter nevében találkozássra kérte föl. Kossuth Ferenc hajlandónak nyilatkozott arra, hogy Bécsbe utazzék és találkozzék Goluchowszki a válság elintézésének megbeszélése céljából. Nehogy azonban feltűnjék az utazás, Kossuth úgy akarta, hogy ne Budapesten, hanem Solton üljön vonatra és úgy induljon a császárvárosba. Hozzátette Kossuth, ki akkor a vezérőlbizottság elnöke volt:

— Ha legalább arról tudnám meggyőzni a királyt, hogy a huszárezrednél rendelje el a magyar vezényszót!

A további beszélgetés során, Eötvös szerint, Kossuth, aki botra támaszkodva állt előttük, combjára ütött, majd így szólt:

— Evvel a rossz lábammal egy óra hosz-

A tulajdonos most gyanakodva nézett rám:

— Mit akar ezzel? Ön talán csak nem biztosító vigéce?

— Biztosító vagyok, de nem önt, hanem magamat akarom biztosítani, hogy holnap reggel 4 órakor fölkeljek. Ezért is kérem önt arra a szívessegre, hogy mivel az ön gyára, a logika és lélektan örök törvényei szerint úgy is újra leég: tehát tegye meg nekem azt a barátságát és égjen le holnap reggel 4 óra előtt. A lármára, a tűzoltók trombitálására majd csak fölbredek...

A gyáros elvörösödött.

— Miesoda beszéd ez? Hát parancsolhatok én a véletlennek, hogy mikor égjen le a gyárom?

— Ugyan kérem! Mire való ez a nagyképi-ködés? Hiszen magunk közt vagyunk... Hát megteszi, vagy nem?

— Nem! Az én gyárom akkor ég le, a mikor nekem tetszik!

Ebben igaza volt, — én pedig elszontyolodva mentem haza. Már este volt, s kínos izgalommal feküdtem ágyamba. Bizonyos, hogy idegesen forgolódva fogom eltölteni az egész éjszakát s épen hajnal felé nyom el a kimerülés. Mit tegyek?! Nincs más mód, minthogy felkeresem a lumpot, együtt virrasztjuk át vele az éjszakát és hajnali 4 óra előtt együtt térrünk haza.

— Gyönyörű dolog! — fakadt ki epésen az asszony. — Én bennem nem bizik meg, hanem egy haszontalan korhelyben igen.

— De anyalom...

— Semmi anyalom! Maga csuf ember. Inkább vett volna nekem azon az ötven koronán egy új kalapot s akkor én szívesen fölkeltem volna. De nem is szeret már maga engem. Istenem! Ha ezt a mama tudná!

A jelenet vége, mint a hasonló dolgokban bizonyára tájékozott olvasó sejti, az volt, hogy a másik ötven koronát oda kellett adnom a feleségemnek az új kalapra. Száz koronával tehát szegényebb voltam, de azért még mindig nem voltam benne biztos, hogy holnap reggel fölkel-e valaki?

Szomorúan bámultam ki az utcára, amikor is tekintetem az átellenben fekvő hatalmas gyárépületre esett. Ez a gyár volt az utolsó szalmaszál, amibe belekapaszkodhattam. Nagyszerű ötlet villant fel az agyamban, s a következő percben már odaát voltam a gyártulajdonosnál.

— Tisztelt uram! — mondtam neki. — Tudtommal az ön gyára már kétszer leégett.

A tulajdonos keserves arcot vágott.

— Hja! A szerencsétlen véletlen...

— Tudtommal ön a gyárát most újra bebiztosította.

szat már nyeregben ültem, de Apponyi kihuzott belőle. Most azonban vigyázok majd, hogy nyeregben maradjak.

Kossuth, mondja Eötvös Károly, ezzel a kijelentéssel célzott a királynál volt első audienciájára, amelyben késznek nyilatkozott arra, hogy a kormányt átvegye.

Eötvös Károly nyilatkozatára vonatkozólag Kossuth Ferenc ma egy könyomatos utján ezt a kommunikét teszi közzé:

A Pester Lloyd vasárnapi számában Eötvös Károlynak egy beszélgetését közli Miklós Gyulának az ismert 20.000 koronás ügyére vonatkozó nyilatkozatával kapcsolatosan. Erre nézve a Magyar Tudósító illetékes helyről fölhatalmazást nyert annak megállapítására, hogy tényleg Eötvös Károly ismételt kérésére fogadta Kossuth Ferenc Miklós Gyulát, még pedig Eötvös Károlynak azon határozott állítása következtében, hogy Miklós Gyula Goluchowski gróf akkori külügyminiszter bizalmas embere. Miklós Gyulát Eötvös kísérte el Kossuth Ferenc-hez, de alig, hogy bemutatta neki, Kossuth Ferenc marasztalása ellenére Eötvös Károly távozott. Jellemző részlet egyébként az is, hogy Kossuth Ferenc, aki akkor, mikor izületi bajában szenved, egyáltalában nem tud állni, Eötvös Károly szerint éppen a betegsége miatt állva folytatta volna az egész beszélgetést.

Az az állítás, mintha Kossuth Ferenc akkor bármilyen feltétel alatt hajlandónak nyilatkozott volna miniszterséget vállalni és a katonai követeléseket elejteni, a legcsekélyebb alappal sem bír. Kossuth Ferencet erre Eötvös Károly több ízben unszolta, valamint hogy a vezérő bizottságban is nem egyszer nyilatkozott hasonló irányban Eötvös Károly, úgy, hogy valószínűleg Eötvös Károly emlékeztetésében összetévesztette akkori saját fejtegetését a másokéival.

Apponyi Albert grófról a Miklós Gyula és Eötvös Károly által említett értelemben sohasem esett szó, de nem is eshetett, mert Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf a legteljesebb egyetértésben működtek.

Ami pedig a gróf Goluchowskival való találkozás kérdését illeti, a tény az, hogy Kossuth Ferenc, csodálkozván azon, miszerint gróf Goluchowski ily módon keresi vele az érintkezést, Miklós Gyula látogatása után rögtön egyenes kérdést intézett gróf Goluchowskiból, akitől azt a levélbeli választ nyerte, hogy őt mindenkor szívesen látja ugyan, de senkit sem bízott meg, sem nem hatalmazott föl, hogy őt meghívja.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek az ügy további fejleményei elé.

Pár pillanat múlva künn voltam a szürkülő utcán. S ime, kibe ütközöm? Az én fölbérelt korhelyembe!

— Hát ön már hazafelé tart? — kérdeztem hűledezve.

— Igen! — hangzott a felelet. — Megelégettem ezt a haszontalan életet. Itt az ötven koronája, amivel még mélyebbre akart taszítani az örvénybe!

Ezzel elkezdett kotorászni a zsebében, — de hiába. Az ötven korona nem volt meg, azt az atyafi már elmulatta, amire megszállta a bűnbánat és a szokottnál korábban hazatérte.

Nem tehettem egyebet, minthogy egyedül vágyak neki az éjszakának. Majd csak találok valami mulatós cimborára. Találtam is. Egy vendéglőből hangos cigányzene, vidám kurjongatás áradt ki az utcára. Belépek, hát egy el-érzekegyedett férfit zuhan a nyakamba:

— Szervusz, kedves barátom! Csak hogy viszontlátlak! Hát emlékszel-e még a te öreg pajtásodra, akivel együtt jártál valaha az árokszállási főgimnáziumba?

Azzal lenyomott a székre, kezembe adott egy poharat, fülem mellé állította a cigányt és hajnalig huzatta a nótámat. Kitűnően mulattunk, közben felelevenítettük árokszállási emlékeinket, kivált azt a szőke kis leányt, ott a

A BÉKE NAPJAI.

Józanodik a szerb nép.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 5.

Szerbia beletörődik a változhatatlanba. A nép most azok ellen fordul, akik az ő bőrre üzték azt a csunya játékot, melyből az ország letiporva és Európa előtt nevetségessé téve került ki. A bandák leszerelése megkezdődött, de balkánmódra a hadügyminiszter összeveszett a nemzeti védelmi bizottság elnökével — az összegyűjtött pénz miatt. Zsivkovics meg akarja kaparítani azt a nyolcszáz ezer koronát, ami készpénzben még mint hivatalos pénz Szerbiában található. Üres az államkassza és Anglia segítségével egy nagy kölcsön felvételére törekszik a kiszípolozott ország.

A dinasztia elleni izgatás lármája elesendesült egy időre, mert Péter király nagy utra készül. Patrónusát, az orosz cárt szándékozik meglátogatni. Péter öreg ember és valószínű, hogy nem tér vissza Pétervárról olyan megkötyagosodott fejjel, mint szerelmes fia — György herceg.

Ma érkezett távirataink itt következők:

Szerbia a békéért.

Belgrádból táviratozzák: A város és vidéke nyugodt. György herceg a jövő héten Oroszországba utazik és mint tiszt a hadsereg kötelékébe lép. A figyelem most a monarchiával való kereskedelmi szerződés tárgyalására irányul, amely tekintetben Forgách gróf megnyugtató nyilatkozatot tett a szerb külügyi hivatalnál. A leszerelés lassan folyik tovább. A védelmi bizottság elnöke az ország belsejébe utazott a bandák leszereltetése miatt.

Belgrádból táviratozzák: Az ország számos városában, Kragujevac, Sabae és Szendrőben nagy népgyűlések voltak, amelyeken Pasic és Milovanovics ellen erősen kikeltek. Kalandós néprontóknak nevezték őket. Egyébként mindenütt a békés felfogás kezd tért hódítani és hangoztatják, hogy gazdasági fellendülésre kell szívt helyezni. Elhatározták, hogy

muskátlis ablakban. A cigánybanda kísért bennünket szobánkba, amit a vendéglőben nyitattunk, mert képtelenek voltunk hazamenni. A nap már fényesen besütött az ablakon, amikor barátom fölserkent.

— Hopp! — mondotta. — Tíz óra van.

Sietnem kell a baromvásárba.

— Mit keresel te a baromvásáron?

— Mit? Hiszen én marha-kupec vagyok.

— Hiszen az éjszaka azt mondtad, ügyvéd vagy.

— Tudom is én, mit beszéltem részeg fővel össze-vissza.

— És az árokszállási főgimnázium?

— Soha se jártam gimnáziumba. Már az első elemiből kiesptak.

Ezzel otthagytam a faképnél és a kifizetetlen számlánál. De ő legalább mehetett a baromvásárba, azonban mit csinálhattam én? A vonat rég elment: nagynénem, érezve elközelgő végét, más ügyvédet hozatott s megcsinálta a végrendeletét, amiben engem mindenből kitagadott.

Ezt köszönhettem én az én árokszállási iskolatársamnak. S a legboszantóbb a dologban az, hogy én se jártam az árokszállási főgimnáziumba. Sőt tudtommal nincs is Árokszálláson főgimnázium! . . .

felszólítják a kormányt, hasson oda, hogy a monarchiával a barátságos viszonyra előbb helyreálljon. Szemrehányásokat tesznek Pasicnak és Milovanovicsnak, hogy egy hónappal ezelőtt nem kezdték meg a kereskedelmi szerződés tárgyalását, amikor még nagyobb koncessziókat lehetett volna kieszközölni.

Az utolsó lépések.

Berlinből táviratozzák: A Tageblattnak jelentik Cettinijéből: Tegnap este az orosz követ meglátogatta Tomanovics miniszterelnököt, hogy vele Montenegro követeléseit tárgyában tanácskozzék. Ezután az angol követ is meglátogatta a miniszterelnököt és valószínűleg a német és francia követeknek is van ilyen irányú utasításuk. A nagyhatalmak javaslatáról még semmi sem hallatszik.

Bécsből táviratozzák: Ausztria-Magyarország külföldi nagykövetei átadták a hatalmaságoknak azt a körjegyzéket, amelyben a monarchia külügyi hivatala Bosznia és Hercegovina anneksziójának elismerését kéri. A nagyhatalmak valószínűleg irrott választ fognak küldeni Bécsbe. Pichon már tudatta Franciaország hozzájáruló válaszát. Ausztria-Magyarország külföldi meghatalmazottjai — bécsi távirat szerint — azt a megbízást kapták, hogy a szignatárius nagyhatalmakhoz a berlini szerződés 25-ik pontjának felfüggesztése iránt formális kérést tegyenek.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Belgrádból táviratozzák: A szerb kormány a bécsi külügyi hivatalnak azt válaszolta, hogy Szerbia kész a kereskedelmi szerződési tárgyalásokat megkezdeni, máhelyt megválasztja a tárgyalásokra kiküldendő bizottsági tagokat.

Újabb kölcsön.

Belgrádból táviratozzák: Az állampénztár teljesen kiürült a fegyverkezés folytán. A kormány 300 millió frank kölcsönt vesz fel, amelynek biztosítására adókat fog lekötöni. Hír szerint a kölcsönt egy angol bank fogja folyósítani.

Fegyveres béke.

Bécsből jelentik: A közönségben az a téves hit terjedt el, mintha a tartalékosoknak Boszniából való hazabocsátása küszöbön állana. Ezzel szemben a „Neue Freie Presse“ illetékes helyen nyert információk alapján megállapítja, hogy erről egyelőre szó sem lehet. Ez csak akkor történhetik meg, ha biztos garanciák lesznek arra, hogy Szerbia és Montenegro a leszerelést lelkiismeretesen és komolyan végrehajtották. Szerbiában még csak a fegyvergyakorlatra behívott legénységet bocsátották haza, ellenben még fegyverben van a már régebben behívott első korosztály, ezenkívül pedig a bandák lefegyverezése még egyáltalában nem kezdődött meg.

Ami Montegrót illeti, ez az ország még most is teljesen fegyverben áll és fenyegeti Boszniát, Hercegovinát és a szandzsákat. Az osztrák-magyar határon tizenegy dandár montenegrói áll és amíg eme csapatok leszerelése meg nem kezdődött, addig a mi monarchiánknak megkötöttetett erővel kell a határokat őrizni. Egyelőre tehát a tartalékosok nagy része még Boszniában marad.

Péter király a cárnál.

Belgrádból táviratozzák: Itt nagy meglepéssel terjesztik azt a hírt, hogy az Oroszország belgrádi követe tegnap a szerb királynak bejelentette, hogy a cár hajlandó Péter királyt fogadni.

Zsivkovics pénzt akar.

Belgrádból táviratozzák: Zsivkovics hadügyminiszter és a feloszlott védelmi bizottság elnöke között éles összetűzés volt. Arról van szó, hogy mire fordítsák azt a 800 ezer frankot, amit a konfliktus alatt összegyűjtöttek. Zsivkovics követeli, hogy adják a hadügyminiszteriumnak. Ezt a követelést azonban a nemzeti védelmi bizottság elnöke visszautasította.

Macedoniaiak kivándorlása

Belgrádból jelentik: Minthogy a Magyarország és Ausztriával folytatott leszerelési tárgyalások egyik pontját képezi az is, hogy Szerbia köteles a macedoniai és ó-szerbiai lakosokból toborzott önkéntes bandákat is lefegyverezni és elbocsájtani, a honvédelmi bizottság pénteken és szombaton eleget tett e kívánságnak. Eddig mintegy kétezer embert bocsájtottak el, akiknek legtöbbje vonakodik hazájába visszatérni, miután büntetéstől és a török hatóságok részéről való üldözéstől tartanak, miért is kijelentették, hogy inkább kivándorolnak Amerikába, de Macedoniába nem mennek vissza. Minthogy a szerb állam sem képes ezt a sok embert eltartani, a honvédelmi bizottság elhatározta, hogy a kivándorolni szándékozókat ellátja a megfelelő utiköltséggel és utnak bocsájtja őket. Az első napon, szombaton ötszáz ember hagyta el Belgrádot és Budapesten keresztül Fiuméba utaztak, hogy onnan Amerikába folytathassák útjukat.

A király halála.

A legutóbbi súlyos külügyi válságban Magyarország tudvalevőleg egységes és szilárd magatartást tanúsított, ami sokban elősegítette diplomáciai győzelmünket. A király — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — ezért elismeréssel és hálával van eltelve a magyar nemzet iránt.

Eötvös Károly beszélte szombat este az abbáziai törzsasztalnál.

— A legutóbb meglátogattam Wekerlét és politikáról kezdett velem beszélgetni.

— Hagyd el a politikát, melyet utálok. Mond meg inkább, észrevette-e a felség, hogy a mostani háborus veszelem ideje alatt a magyar nép milyen szilárdul állotta meg helyét a dinasztia és a monarkia védelmére?

— Igenis, — válaszolta Wekerle, — legutóbbi audienciámon a király kifejezést adott e fölötti örömeinek és elismerésének. De — tette hozzá a felség — sokat el lehetett volna kerülni, ha a koalíció annak idején nem növeli meg a szarvát a nagyszerb propagandának.

Ezek voltak a király szavai, — végzé Eötvös. — Én ma is a felséget tartom a legokosabb és legjózanabb politikusként a monarchiában.

MULATSÁGOK.

(=) Tavasz mulatság. Az aradi nyomdászok „Gutenberg” dalköre által husvét első napján rendezendő nagy hangverseny iránt óriási az érdeklődés. Az utolsó hétben nagy erőmegfeszítést fejt ki a rendezőség, hogy minél újabb trükkökkel szórakoztassa az ott megjelenő közönséget. Többek között az „Angol kisasszony” című egyfelvonásos bohózat, — tekintettel, hogy műkedvelők által még nem adatott elő — nagy hatást fog kelteni. Jegyek az összes aradi könyvnyomdákban kaphatók. A rendezőség felkéri mindazokat, akik eddig még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy ezen kívánalmukat a rendezőség-nél (Teleky-utca 15.) jelentsék be.

Sven Hedin Budapesten.**A nagy tudós ünneplése.**

— Fővárosi tudósítónkról.

Arad, április 5.

A kiváló ázsiai utazó, akit egyhangú lelkesedéssel ünnepel expedíciójáról való visszatérése óta az egész művelt világ, tegnap dél óta a főváros vendége. Bolgár Ferenc államtitkár társaságában érkezett meg Sven Hedin dr. délután két órakor a bécsi gyorsvonattal, a nyugati pályaudvarra. Lóczy Lajos, a földrajzi társaság elnöke, Havass Rezső dr. és Déchy Mór dr. alelnökök, Széchenyi Béla gróf koronaőr és Teleki Pál gróf országgyűlési képviselő, valamint a budapesti svéd kolónia tagjai fogadták a pályaudvaron a kiváló vendéget, akit Lóczy Lajos üdvözölt rövid beszéddel.

A fogadtatás után Sven Hedin beült Teleki Pál gróf autójába és megtekintette a várost. Sven Hedin nem most jár először Budapesten. Három évvel ezelőtt már egyszer meglátogatta a magyar fővárost és most annak a nézetének adott kifejezést, hogy Budapest három év óta is nagyot haladt és sokat fejlődött. Délben Lóczy Lajos rendezett ebédet a tiszteletére, este pedig Széchenyi Béla gróf koronaőr hívta meg a páholyába az Operába.

Az Operaház előadása után Déchy Mór dr. Bajza-utcai lakásán estély volt, melyen Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf miniszterek, Berzeviczy Albert, Széchenyi Béla gróf, Dassewffy Aurél gróf főrendiházi elnök, Wlassits Gyula, Apponyi Sándor gróf, Eötvös Lóránt báró, Festetics Pál gróf, Teleki Géza gróf, Bolgár Ferenc államtitkár v. b. t. tanácsosok, Lóczy Leó főrendiházi tag és sokan mások vettek részt társadalmunk előkelősegei közül.

Ma este tartotta meg — mint fővárosi tudósítónk jelenti — óriási érdeklődéssel várt előadását az Uránia színházban a kiváló Ázsia-kutató. A magyar földrajzi társaság meghívására a magyar társadalmi élet előkelősegei töltötték meg zsufolásig a színházat. Ott voltak József főherceg és neje Augustia főhercegnő, továbbá fiuk József Ferenc főherceg és a főhercegi udvar.

Az Uránia részéről Kálnoky-Bedő Béla igazgató helyettes, a földrajzi társaság nevében Lóczy Lajos és Déchy Mór dr. fogadták a világhírű vendéget.

Lóczy nyitotta meg az előadást, üdvözölve a főhercegi családot, majd bemutatta Sven Hedint, akit, mikor érdekes alakja feltűnt, szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel fogadott az előkelő közönség. Sven Hedin dr. németül tartotta meg másfél órás előadását, melynek folyamán beszámolt azokról a tudományos eredményekről, amelyeket harmadik tibeti útján elért. Meleg szavakkal emlekezett meg azokról a magyar kutatókról, akik Tibetben jártak. Körösi-Csoma Sándor, Széchenyi Béla gróf és Stein Aurél voltak itt Sven Hedin elődei. A harminchárom hónapig tartott kutatást élénk és könnyed, csevegő modorban mondotta el a kiváló tudós, aki ezzel a legújabb útjával eddig teljesen ismeretlen részeit ismertette meg Ázsiának. Előadása befejeztével ismét meleg ünneplésben volt része. Lóczy Lajos dr. köszönte meg, hogy Budapestre ellátogatott és most már másodszor tart ott előadást. A felolvasás után a Lipótvárosi-kaszinó adott bankettet a tiszteletére.

Holnap ismét előad az Urániában. A tibetiek életmódjáról fog beszélni. Az ünnepezt tudós egy újságíró fogadott budapesti tartó-

zkodása alatt, akinek elmondotta, hogy a király háromnegyed órai magán kihallgatáson fogadta őt és élénken érdeklődött utazásai iránt. A király — így mond Sven Hedin — bámulatos jártasságot árult Ázsia el földrajzát illetőleg. Körülbelül félórát beszélt velem Ázsiáról s annak minden részét úgy ismeri mint akár magam.

Harc a tüdővész ellen.

A város szervezi a küzdelmet. — Károlyi Gyula gróf védnök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Nem egyszer emeltünk szót ama társadalmi jelenség ellen, mely Aradon valóságos epidémiává fajult. Értjük ezzel azt a kóros törekvést, melynek következtében Aradot az egyletek városának nevezik. Valóságos csapássá vált az egyiet alakítás, mely kiszámíthatatlan összegű társadalmi adóval sújtja a polgárságot és szétforgácsolja azokat az erőket, melyek egy nagy célra egyesítve valóban alkotni is képesek lennének.

Ma délután a város egésze alatt mondták ki egy újabb egyesület megteremtését. És most csak feltétlen dicsőretekkel kell megemlékeznünk erről, sőt figyelmeztetjük mindazokat, kik valamikor is jótékony célra áldoztak, ide vigyék filléreiket és tegyék nagygyá, hatalmassá a tüdővész ellen védekező egyesületet, mely Károlyi Gyula gróf főispán védnökségével a városi tanács kezelségére azt tüzi maga elé, hogy Aradon megteremtse a nemzet egyik legnagyobb ellensége — a gümőkór — elleni küzdelem eszközeit.

Megirtuk, hogy Posgay Lajos főorvos a diszpenzér megteremtésén fáradozik. A városi tanácsot hívta segítségül és ez a törvényhatóság közegészségügyi bizottságát kérte meg véleményadásra. Ezt a testületet szólította fel, hogy jelölje meg az utakat és eszközöket, amelyek segítségével a legrövidebb időn belül felvehetik Arad társadalmát és hatóságait az ijesztő mértékben pusztító gyilkos ellenféllel a harcot.

Kabdebó János dr. elnöklésével tartott ma délután a városház tanácsstermében ülést a közegészségügyi bizottság, melyen Posgay Lajos dr. ismertette azt a memorandumot, melyet a tanács említett átirata folytán készített és melyet a bizottság változatlanul el is fogadott. A főorvos az egész társadalmat akarja arvonalba állítani, abba az egyéneknél csekély áldozatot követelő küzdelembe, melyet az egész ország folytat és mely végre Aradot is felrázza télenységéből. Egyesületet óhajt alakítani a tanács kezdeményezésére, melynek védnökeül, a város és társadalom minden nemes mozgalmáért hűvű főispánt, Károlyi Gyula grófot javasolja felkérni. Az egyesület vezetősége gondoskodnék a tagok tömeges gyűjtéséről, készítené el az alapszabályokat és már rövid időn belül megkezdéné intenzív működését. Ennek az egyesületnek lenne további első feladata a diszpenzér létesítése.

Leitner Ernő dr. igazgató főorvos felszólására a bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy az első lépést ő tegye meg és bocsásson ki gyűjtőlevelet, amelyekkel az első tagtoborzás eszközölhető lesz. És hogy a küzdelem minél intenzívebben induljon meg, már most felvetette azt az eszmét, hogy a vezetésére megnyerje a város és az alakulandó egyesület, a tüdővész elleni védekezés kipróbált bajnokát, Posgay István dr. kórházi főorvost. A bizott-

ság ilyen értelemben ir át a tanácshoz, mely tudomásunk szerint a maga részéről a legnagyobb készséggel indítja meg a város minden lakosának érdekét alkotó védelmi harcot.

A postakincstár tolvajai.

Kilenc vádlott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Az aradi büntetőtörvényszék ma tartotta meg Hartmann Samu aradi ócskavaskereskedő és társai elleni bűnügyben a főtárgyalást, a melyet az ügyészség vádirata a következőképen ismertet: Palotás Mihály, Bartalusz László és Brád György, mint kinevezett távirasztalozók, Oláh Lajos és German Traján pedig, mint napibár mellett állandóan alkalmazott posta és távirda munkások állottak szolgálatában Aradon a m. kir. postakincstárnak. Ezek az emberek szolgálati minőségükből kifolyólag, a postakincstártól különböző alkalommal nagy mennyiségű és értékű táviró és telefonsodronyot loptak, együttesen és külön. A lopott sodronyokat Hartmann Samu aradi kereskedőnél értékesítették és a tolvajok úgy a lopást, mint az értékesítésnek ilyen módját, a nyomozás során beismerték és azt adták elő, hogy a lopott dolgokat Hartmann Samu, ennek felesége és édes anyja vették meg. Az ügyészség e miatt orgazdaság címén emelt mindhárom ellen vádat.

A mai főtárgyaláson Bittó József kir. törvényszéki bíró elnökölt, a vádhatóságot Kovács József dr. kir. ügyész képviselte, míg a vádlottakat Krenner Zoltán dr., Kertész Miksa dr., Deutsch Izso dr. és Nemes Zsigmond dr. ügyvédek védelmezték. Palotás, Bartalusz, Brád, Oláh és German a mai főtárgyalás során is beismerték s terhükre rótt lopásokat és orgazdaságokat és közülök négyen azt vallották, hogy Hartmann Samu személyesen vette meg a sodronyokat és hogy jól tudta, hogy ők postai alkalmazottak és hogy a sodronyokat a kincstártól lopják, sőt Oláh, German és Brád vádlottak azt is vallották, hogy Hartmann Samu őket biztatta a lopásokra.

Hartmann Samu, mint a vizsgálat során, most is tagadta, hogy ő bármikor is személyesen vett volna a tolvajoktól sodronyokat, mert azt mindég üzleti alkalmazottai vették meg, ő pedig a sodronyok lopott voltát nem tudta. Hartmann Samuné és özv. Hartmann Hermanné beismerték, hogy több ízben vásároltak sodronyokat, de azzal védekeztek, hogy nem tudták annak lopott voltát.

A bíróság a tanúhallgatás után felhívta a feleket, hogy terjesszék elő a bizonyítás kiegészítése iránti indítványukat. Krenner Zoltán dr. ügyvéd, Bartalusz László és Brád György védője terjesztett elő egy érdekes indítványt. A védő előadta, hogy a vádlott postai alkalmazottak szolgálati minőségükben követték el a lopást, ez esetben pedig a bünvádi eljárást csak a sértett fél indítványára lehet megindítani. A vádlottak ellen Rákóczi Mihály nagyváradi postatitkár adta be a feljelentést. Kérdés, milyen jogcímen kinek a megbízásából? Krenner dr. indítványozta, hogy mielőtt a bíróság ítéletet hozna ez ügyben, keresse meg a nagyváradi postaigazgatóságot, hogy erre nézve adjon felvilágosítást.

A törvényszék hosszas tanácskozás után elfogadta ezt az indítványt és a postaigazgatóság válaszában beérkezéséig a tárgyalást elnapolta. A kir. ügyész, a Hartmann Samuné ellen emelt vádat, mivel nem látszik bizonyíthatóan, a tárgyalás folyamán elejtette.

MIKSZÁTH KÁLMÁN a saját jubileumáról.

Beszélgetés az íróval.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

Az Aradi Közlöny a minap megírta, hogy Mikszáth Kálmán legközelebb üli meg írói pályájának negyvenedik évfordulóját és hogy ebből az alkalomból a Kisfaludy-Társaság országos jellegű jubileumot akar rendezni a nagy író tiszteletére. Jubilálni akarják az örökifjú Mikszáthot, aki maga sem hiszi el magáról, hogy ő már olyan korban van, amikor jubilálni szokták az embert. Aki az írásait olvassa, bizony talán el se hinné, hogy Mikszáth Kálmán már hatvanesztendő. Csupa fiatalság és erő, csupa jókedvű frissesség sugárzik ki minden sorából és az se érzik meg rajtuk, hogy aki írja őket, már negyvenedik esztendeje forgatja a tollat. Mikszáth Kálmán minden sora ma is csupa invenció, csupa új, friss, eleven ötlet. Mások, mikor jubilálnak, a dicsőséges múlt gyümölcseit élvezik és tobzódnak a múltban szerzett érdemek feltámadó és feltámasztott emlékeiben. Mikszáth most van írói erejének teljében. Nem abból a tökéből él, a melyet a múltban szerzett, hanem most fordítja erejének legjavát arra, hogy újabb és újabb leveleket fűzzön a gyönyörű koszorúhoz, melylyel a magyar nemzet már oly régen megajándékozta.

Szinte kár, hogy eszébe juttatják neki is, a nemzetnek is az ő jubileumra megérett korát. De ha már lesz ünnep, hát legyen bensőséges. Vegyen benne részt ne csak az ünneprendező Kisfaludy-Társaság, de az egész ország apraja-nagyja, amelynek ma már közkinésévé vált Mikszáth minden botúje.

Erős volt a gyanunk, hogy maga az ünnepelt is kissé korainak találja ezt az ő jubileumát. Az Aradi Közlöny fővárosi munkatársa felkereste Mikszáthot, hogy őt magát kérdezze meg életének erről a nevezetes fordulójáról.

— Magam se tudtam róla — felelte Mikszáth, — csak épen, hogy olvastam az újságban. A barátaim csinálják, ők tudják, hogy miért csinálják. Nekem csak szenvedő szerepem van ebben a dologban. De meg ha tiltakoznám ellene, akkor is megcsinálnák. Azt mondják, akik rendezik, hogy ez hozzátartozik, vele jár az írói pályával, mint az éljen a választással. Az az éljen, amelyikről tudom, hogy mindenik külön-külön pénzembe kerül, de azért jól esik hallani.

1888-ban — Tisza Kálmán volt akkor a miniszterelnök — nekem bizony rosszul ment a sorom. Valami százötven forint volt a fizetésem s ebből a csekély pénzecséből kellett megélnem. Tisza azonban kitalálta, hogyan lehetne rajtam segíteni? Holmi vasuti vezértitkárságot akartak szervezni a számomra. Mikor aztán rendben volt minden, a költségvetésbe is bele volt már állítva az én állásom, akkor nekem eszembe jutott, hogy én azt nem fogadom el. Pedig jól esett volna akkor az a pénz s ugyancsak kellett volna a jól fizetett állás. Sokat is gondolkodtam a dolgon, akárhány éjszakán nem aludtam, de egyre az járt az eszemben, hogy hogyan lehessen egy író vasuti titkár? Aki író, az legyen író, a vasuti titkár, meg vasuti titkár, de a vasuti titkár az nem lehet író. Az író, ha kivészi a részét abból a dicsőségből, amelyik az íróssággal jár, hát vegye ki a részét abból a nyomoruságból is, amelyik szintén az íróssággal jár. Csak az egyiket élvezni, a

másikat meg elhajtani, nem lehet. A kettő együvé tartozik s együtt is kell lenyelni. A jubileum meg hozzátartozik a dicsőséghöz, hát azt is le kell nyelni.

A dicsőséget se kerestem én soha, az úgy magától jött. Egyszerre csak benne voltam és magam se tudtam, hogyan kerültem be. Tegnap járt itt Wekerlénél valami angol építész. A legnagyobb, aki csak van. Wekerle aztán melléje adta a titkárját, hogy mutassa meg neki a pesti épületeket. Be is jártak mindent, voltak az országházban is, meg a muzeumban is, de egyik se tetszett az angolnak. Ahogy megnézték a Halászbástyát, hát arra meg azt mondta, hogy az a legszebb alkotás a világon. Az illet az idegen mindig jobban látja. Én itt élek Pesten és nem is vagyok épen valami tökkel ütött ember, de én nem tudtam a Halászbástyáról, hogy az olyan nagyon szép. Most, hogy egy ilyen nagy ember figyelmeztetett rá, hát meg fogom nézni. Eddig megszoktam, hogy ott van a Várhegy oldalában és észre se vettem. A dicsőséget sem veszi az ember észre, amíg más nem figyelmezteti rá. Az egy teljesen öntudatlan dolog.

Van nekem egy házam falun. Egyszerű, odavaló mesterember építette. Annak a háznak van egy sajátja. Kivülről olyan, mint egy borház, belül meg hét hatalmas terem van benne. Ha valaki öntudatosan akarná megcsinálni, hát nem sikerülne neki, amiut-hogy ha valaki öntudatosan akarná elérni a dicsőséget, hát az se sikerülne neki. Az ilyen dolog sikerül véletlenül, de öntudatosan megcsinálni nem lehet.

Január tizenhatodikán voltam hatvanesztendő. Már akkor is meg akarták ülni a barátaim a jubileumomat. De én nem engedtem. Azt mondtam, hogy az a születésnap — nem gilt. Mert én akkor voltam nagybeteg és épen azon a napon egész nap eszméletlenül feküdtem. Hát így nem volt születésnapom s ami nem volt, azt megünnepelni sem lehet.

Botrány a békési gimnáziumban.

Megvert tanár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 5.

A békési református gimnázium hetedik osztályában hatalmas botrány játszódott le a minap. Egy Varga nevű tanuló megverte a gimnázium Bayer Arthur nevű német tanárát, aki a fiut előzőleg arcul ütötte.

Bayer egyike az iskola fiatalabb tanárainak. Heves, hirtelen haragu ember, aki valóságos kinezta a tanulóit s nem egyszer meg is verte őket. Gyűlölte ez egész intézet ifjúsága s az utóbbi időben valóságos összeesküvést szöttek ellene, revolvereket vásároltak s azokat magukkal vitték az iskolába, mert elhatározták, hogy lelövik Bayert, ha valamelyiküket még egyszer bántalmazza.

A minap — mint tudósítónk jelenti, — Bayer a tábla elé szólította a hetedik osztály egy Varga nevű tanulóját, egy hatalmas, erős, atlétatermetű gyereket, aki fél fejjel magasabb a tanáránál. A fiu nem felelt a kedve szerint, mire a tanár a helyére küldte és szekundát jegyzett be neki a jegyzőkönyvébe. A kapott rossz osztályzat elkeserítette Vargát s a helyére érve lecsapta a könyvet a padra.

— Nekem szolt ez? — kérdezte a tanár.

— Önnek, — felelte a fiu.

Bayer erre odaugrott Vargához s teljes erejéből pofon ütötte. A hatalmas erejű tanuló,

önmagából kikelve, elkapta a tanár kezét, lefogta, mindenféle durvaságokat vágott az arcába, többször mellbevágta és össze-vissza pofozta. Bayer segítségért kezdett kiabálni, mire tanuló társai kiszabadították Varga kezéből a tanárt.

Másnap a hetedik osztályban bizonytalan időre felfüggesztették a tanítást, megindították a vizsgálatot, melyről az igazgató jelentést tett a kultuszminiszternek is és az önmagáról megfélemedezett fiúnak az összes hazai iskolákból való kizárását fogja kérni.

A városban igen nagy a felháborodás Bayer tanár ellen, bár elsősorban a fiut ítélik el. Az iskola tanulói azonban rémes dolgokat mesélnek arról a bánásmódról, melyet Bayer tanúsít a tanulóival szemben, s a szülők küldöttségileg akarják kérni Bayer elbocsátását.

MEGSZÖKÖTT

Lujza hercegnő bankárja.

Milliók csalásokat követett el.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 5.

Az osztrák császárvárosnak nagy szenzációja van. Bécsből néhány nappal ezelőtt eltűnt az osztrák arisztokrácia és sport világ kedvelt bankárja: *Reichner* Frigyes, aki több millió koronás család után megszökött. Budapestről csak néhány hónappal ezelőtt szökött meg Lónyai Elemér gróf feleségének, *Stefánia* kir. hercegasszonynak bankára, aki — mint akkor általános szenzációt keltett — a hercegasszonyt nagyszabású börzespekulációkba vitte bele. Reichnernek, a bécsi bankárnak is ilyen előkelő ügyfelei voltak. Ő volt a bankára többek között *Köburg* Lujza hercegnőnek is, akivel nemesak állandó üzleti összeköttetésben állott, hanem a hercegasszony bizalmasává is fogadta.

A nevezetes férfit, akit egész Bécs pénzügyi köreiből mint dús gazdag bankárt és kiváló pénzügyi kapacitást ismertek, nagy szerepet játszott mindenütt. Reichner volt az, aki eszkomptálta Köburg Lujzának azokat a váltóit, amelyeket *Mattasich* Keglevich Géza mutatott fel és amelyek hamisítása miatt *Mattasich*ot elítélték, Reichner azonban megkapta pénzét minden hiány nélkül és nem osztozott a hercegnő lovagjának sorsában. A jó üzlet mellett elkerülte a börtönt is.

A bankárt általában mint nagy befolyású embert ismerték és azt mondták róla, hogy egyaránt vagyonhoz és börtönbe képes juttatni embereket. Ő maga vagyonhoz jutott. Mindenki azt hitte, hogy fényes üzlet van a kezében, amely nagy pénzügyi tehetsége révén kitűnően jövedelmez. Most, hogy a bankár eltűnt és a feljelentések egész sorozata érkezett be a rendőrséghez ellene, kitűnt, hogy ez a sima modoru, megnyerő külsejű ember nemes csak összes ügyfeleit, hanem üzlettársait is éveken át a legfurfangosabb módon csapta be. Kitűnt, hogy Reichner egész sereg hamis váltót hozott forgalomba és oly ügyesen tudta intézni dolgait, hogy éveken keresztül, még csak a gyanu árnyéka sem esett rá. Kis ügyletekkel nem foglalkozott. Az ő üzletfelei a legelőkelőbb társaságokból kerültek ki.

Egyetlen ügyfelét, egy dús gazdag osztrák nagynás özvegyét több mint egy millió 800 ezer korona erejéig károsította meg. Hogy hová tűnt el a rengeteg pénz, azt nem is sejtik. Reichner költséges életmódot folytatott ugyan és nagy ábrán élt, de ily nagy összeget még sem pazarolhatott el. A rendőrség természetesen minent elkövet Reichner kézrekerítésére. Lujza

hercegnő Berlin mellett mostanában gyakran találkozik egy barátjával; a rendőrség sejt, hogy a bankár fel fogja keresni a hercegnőt és ilyen irányban is megtett minden szükséges intézkedést elfogatására.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *A boszorkány*, dráma. Márkus Emma felleptével. (B. bérlet).
Szerda: *Monna Vanna*, dráma. Márkus Emma felleptével. (C. bérlet).
Csütörtök: *Francillon*, színmű. Márkus Emma felleptével. (A. bérlet).
Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.

A husvéti tárlat megnyitása.

*

Vasárnap délelőtt volt ünnepies megnyitása az *Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat* husvéti kiállításának. A csunya idő dacára szép közönség gyűlt össze a Kereskedelmi Akadémia nagytermében, ahol délelőtt 11 órakor *Steiner* József, a kiállítás rendezője kérte fel *Varjassy* Lajos polgármestert a tárlat megnyitására. *Steiner* megemlékezve a közönség támogatásáról, elmondotta, hogy 51 bejelentő több mint harmadfél száz műtárgyat küldött a tárlatra.

Varjassy polgármester meleg szavakban válaszolt:

— Ez a kiállítás — ugymond — a legszebb bizonyítéka annak, hogy Arad város közönsége már régtől fogva megértője és élvezője volt a művészeteknek. Kéri a közönséget, hogy továbbra is tartsa meg érdeklődését a művészetek iránt, mert azok nyújtanak szórakoztató pihenőt az élet küzdelmeiben.

A közönség ezután érdeklődve nézegette a kiállított tárgyakat, amely közül egynéhányra már ajánlat is érkezett. A jelen voltak közül sikerült feljegyezni a következőket:

Ábray Lajos, Albert Andor, Balla Frigyes, Barsy Aurél, Csernovics Diodor és neje, Csánk Lajos, Dániel Ernő, Domán Sándor és neje, Domán Mátyásné (Szeged), Báró Dukáné, Herling István, Keller Iván, Kell Lipót dr., Kintzig János, Kovács Vince, Lőcs Rezső, Matusik Márton, Meer Mór, Magyarai Ilona, Péterffy Andor, Petrovics Arzén, Reich Jakab és neje, Ring Géza, Steiner József és neje, Stengl Andor, Sándor Ede, Szende Tivadar dr., Szende Lajos, Steiner Ferencné, Steinitzer Pál dr., Szathmáry Károly, Székely Sámuel, Tagányi Gusztáv, Varjassy Lajos, Varjassy Lajos dr., Vizer Aladár, Velesov Géza dr., Weisz Leó, Weisz Hugó stb.

A kiállítás naponta megtekinthető. Belépődíj a nem tagoknak 50 fillér.

* **Márkus Emilia vendégjátéka.** Az aradi publikumnak bőven kijut az idén a színházi gurmándériákból. *Szendrey* Mihály olyan művelőzetről gondoskodik, a minőkben Aradon kívül egyetlen vidéki város publikumának sincs része. Gál Gyula után most *Márkus Emilia* páratlan művészetében gyönyörködhetünk. Ma este lépett fel *Rabenstein Bersabé* romantikus szerepében. Nyári vendégszerepléséből ismeri már a mi közönségünk *Márkus Emilia Bersabé*ját, mely nemes művészetének egyik legtekélyesebb alakítása. A közönség lelkesült ovációkkal ünnepelte a nagy művésznőt. Mellette *Keszler* Edének volt sikerült estéje a fiatal *Welser* szerepében. Kitűnő volt *Várnay* idősebb *Welserje*, *Follinuszné* *Welserné* és *H. Harmath* Józsa *Ursilla* szerepében. A nézőtérén olyan sötétség van, hogy valóságos életveszéllyel jár a közlekedés. Ezen könnyen lehet és kell is segíteni. *H. G.*

* **Színészek a cirkuszban.** Berlinből írják: Érdekes és különös vállalkozás az, amibe berlini színészek most belefogtak. A legelőkelőbb művészek és művésznők a Busch cirkuszban fognak fellépni e hónap 18-án, mint akrobaták, zenebohócok, műlovarok. Persze az este jövedelme jótékony célra szolgál. A cirkuszban most mindennap szorgalmasan folynak a próbák. Különösen kitűnőnek ígérkezik *Bassermann*, a legjobb Ibsen színész, mint zenebohó s *Lucie Höfllich*, a legjobb *Gretchen*, mint műlovar. A furcsa vállalkozás iránt természetesen óriási az érdeklődés.

* **Márkus Emma vendégszereplései.** A budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznője, *Márkus Emma* asszony holnap lép fel másodszor az aradi színházban *Sardou* híres drámájában, a *Boszorkány*-ban. Az aradi közönség ismeri *Márkus Emmának* ezt a mélységesen megrázó drámai alakítását s valahányszor újra megnézi, nem győzi eléggé csodálni a művészetét. Szerdán *Márkus Emma* a *Monna Vanna* oimszerepét és csütörtökön a *Francillon*-t játssza. Ezekben a szerepekben a művésznő most először lép fel az aradi színházban.

* **Táncos huszárok és Hivatalnok urak.** A színház legközelebbi ujdonsága a *Táncos huszárok* című nagyszerű operett lesz, amelyből már naponta folynak a próbák. Ezekkel párhuzamosan tart próbákat a drámai személyzet *Földes Imre* nagyszerű színművéből, a *Hivatalnok urak*-ból.

* **A „Nyugat”-nak,** *Ignotus*, *Fenyő Miksa* és *Osváth Ernő* kitűnő folyóiratának most jelent meg a 7-ik száma a következő gazdag tartalommal: *Ignotus*: Változatok szemjátékra (Vers.) *Lengyel Géza*: A muzeum. *Tóth Wanda*: Az ötvenéves ember. (Elbeszélés.) *Kunz Aladár*: Az utolsó magyar. *Ady Endre*: Anitta, a jósnő. *Szilassy Vilmos*: Péterfy Jenőről. *Turcsányi Elek*: Halott Valdemár lelke. (Novella.) *Ady Endre*, *Lesznay Anna*, *Kemény Simon*, *Tóth Árpád*: versek. A Figyelő kritikai rovatátalma. A pesti dal (Csáth Géza). *Shaw Bernát* (Caesarja, (Karinthy Frigyes). „A divat” (Téglás Béla, *Fenyő Miksa*). A magyar nők karegyesülete (Jász Dezső), *Kuthy Sándor* „A fehér heggedű” (Tóth Árpád). „A nyugat” előfizetési ára egy évre 20 korona, egyes szám 1 korona. A kiadóhivatal címe: Budapest, VII. Akácfa-utca 5.

* **Kutyák a hadsereg szolgálatában.** Mindenkit érdeklő látványossággal szolgál az *Uránia* színház pompás képe, mely a *Vörös Kereszt* szolgálatában álló kutyákat mutatja be háború esetén. Erős bernáthegyi kutyák vannak felszerelve kötszerekkel és az első segéllyel használható orvosságokkal, további két kutyára erősített hordágyakkal száguldják be a sebesültekkel borított csatatér. Főlemelő látvány a humanizmus szolgálatában látni az ember leg-hűségesebb társát, a kutyát, amint széleseben száguldanak végig meredek hegyeken, szakadékokon, sűrű erdőknél és eszhatatlan szimatjukkal fel is találják a sebesülteket. A rendkívül érdekes látvány pompás miliőben gyönyörködteti a nézőt. A francia csapatok összeköttetését látjuk a marokkói benszülöttekkel. Festői kép ez, melyet nagyszerűvé tesz a beduinok bravuros lovaglása és a gyönyörű táj, hol ezek az események lejátszódnak. Ezen a műsoron szerepel *Keroul* és *Barré*, a *Niucs-e* valami elvámolni valója szerzőinek egy pompás bohózata Az antik szekrény is.

* **Az Idő** legújabb számának tartalma: *Korcsmaros Nándor*: Grattez le Russe. *Pakots József*: A politika mesgyéjéről. *Kiss Menyhért*: A szász-kérdés. *Ráskai Ferenc*: Ne többet! (vers). *Gáspárné* *Dávid Margit*: Dies irae. Egy lányról. r. s.: *Nyitány* a turfól. *Ali*: A divat. *Komáromi-Kacz Endre*:

Tavaszi tárlat a Mücsarnokban. Heltai H. István: „Morus“. „Ajeeb.“ „Mephisto“. Pogány György: Ferenc Ferdinánd és a magyar képzőművészet. — Anr. —: Az Adám először csak egymagában volt. Bányai Marcel: Színházi razzia. A divat. — Pálmai és Ötvös. Az öreg politikai krónikái. Friedjung, a rejtélyes. — Mi volt a cél? Az Alkotmány elszólása. — Kossuth kötelessége.

Sonnenthal Adolf meghalt.

A bécsi Burg-színház gyásza.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 5

Sonnenthal Adolf, a magyar származású híres német színész, aki évtizedekig büszkesége volt a bécsi Burg-Theaternek, mint egy prágai távirat jelenti, ott tegnap *szélhűdésben hirtelen meghalt*. A nagy művész, akinek a prágai német színházban kellett volna, mint vendég fellépnie, tegnap ebéd után rosszul lett és estére kilehelte lelkét.

Sonnenthal Adolf pénteken Prágába érkezett, hogy az ottani Landestheaterben föllépjen. Vasárnap délben a művész próbát tartott, mire visszatért a szállodába és megebédelt. Amikor Sonnenthal ebéd után fölment szobájába, hogy kissé pihenjen, nagyon rosszul lett. Kezéssel rá a szíve tájékán heves fájdalmat érzett és kiáltozni kezdett. A szálloda személyzete besietett Sonnenthal szobájába és amikor látták, hogy a nagy művész milyen állapotban van, a lehető legnagyobb gyorsasággal orvosokat hívtak. Az orvosok konstataáltak, hogy Sonnenthalt súlyos szélhűdés érte. A művész elvesztette eszméletét és az orvosok hasztalan fáradoztak. A művész nem tért magához. Egy negyed 8 órakor a művész állapota rosszabbodott, nehezen lélegzett és szívműködése szemmel láthatólag gyengült. Egy negyed 9-kor Sonnenthal meghalt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Ezek voltak utolsó szavai:

— Örült módon fáj a fejem.

A halott vonásai nem árulják el a halállal vívott nehéz küzdelmet. Arca olyan, mintha aludna.

Sonnenthal Budapesten született 1832-ben. Fia volt egy szegénysorsú, óbudai zsidó boltosnak. Akkoriban a kereskedő és kisiparos sorból a zsidó nem emelkedhetett ki és Sonnenthal Adolfot apja egy szabómesterhez adta. Itt mindjárt mutatkozott nagy mimelőképessége. Az akkori német színház direktora is úgy vette észre Sonnenthalt, hogy egy téren megfigyelte, amint társai előtt, az inasgyerekeknek, a színházban ellesett Lear-jelenetet adott elő. A direktor érdeklődése egy fényes pályafutás kezdetét jelentette. Magához vette a szabóinast, akit a tanulási ösztön Bécsbe hajtott.

Felszabadulása után Bécsbe ment és Dawson vezetése alatt színészsze képezte ki magát. Mint kezdő először Temesvárott lépett föl 1851-ben. Temesvárról Nagyszébenbe, majd Grácba és Königsbergbe került. A bécsi Burg-színház akkori igazgatója több előadásra látta és 1856-ban szerződtette. Előbb három éves, majd élethossziglani szerződést kapott. 1870-ben rendező, 1883-ban főrendező, 1889-ben helyettes igazgató lett. Sonnenthal főképen klasszikus szerepekben ragadta el a közönséget az egész világon, mert mikor már híres színész volt, sokféle vendégszerepelt. Vendégszerepelt Budapesten is, ahol magyar származása miatt különösen ünnepelték. Alakításai közül, melyekkel Európa és Amerika legnagyobb színpadain feltűnést keltett, főképen Faust, Wallenstein és Hamlet a leghíresebb.

A bécsi publikum rajongásig szerette és a király is több ízben kitüntette, sőt a lovagi címet is adományozta Sonnenthalnak.

Egy öngyilkos-jelölt levele.

„Pardon, még élni akarok!”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 5

Az utóbbi években nagyon megsaporodott az öngyilkosok száma. Az emberek ugyszólván jelentéktelennek látszó kellemetlenségek miatt fegyvert fognak, vagy más eszközzel pusztítják el magukat. Hirtelen támadt haragjukban, vagy elkeseredésükben megírják bucsulevelüket és némelyek — ha időközben meg is bánták az öngyilkos-elhatározást — a bucsulevél elolvasása után úgy találják, hogy ilyen szép, érzélgős sorokat kár volna megsemmisíteni. Inkább saját magukat semmisítik meg, csak hogy a bucsulevél megmaradjon.

Schleé Sándor kurticsi kávéház és vendéglőtulajdonos is azok közé tartozik, akik gyorsan elhatározzák az öngyilkosságot. De ő gyorsan meg is bánja ezt. A kávéháztulajdonos ma Kurticsról levelet küldött az aradi rendőrségnek, bejelentve, hogy öngyilkos lesz.

Mire e soraim oda érnek — írja — én már halott leszek. Teszem ezt életuntságból, mert nem akarok tovább küzdeni és nem bírom tovább a nőmmel való viszálykodást, a ki nagyon nyeltes asszony. Kérem, hogy Bécsben lakó Károly nevű bátyámat értesítsék; semmi esetre fel ne boncoljanak; 6 és fél éves nevett fiauskámnak adják majd tudtára, ha már elég értelmes nagy fiú lesz, hogy őt örülten szerettem és sajnálom, hogy itt kellett hagynom.”

Ezeket írta a derék kávé. Azután szépen betette a tollat és — bizonyosan — gondolkozni kezdett.

— Hát mivel öljem meg magamat? Revolverrel? Az nincs, pénzt pedig nem érdemes adni olyan revolverért, amit az ember csak egyszer használ. A vízbe öljem magamat? Igen ám, de az most nagyon hideg. Csak ne fordult volna olyan hidegre az az átkozott idő, milyen szép volna most a Marosba ugrani. A kötelet nem választhatom, csak a gonosztevéket szokták kötél által kivégezni.

Itt Schleé ur ismét pennát ragadott és levelehez a következő utóiratot szerkesztette:

„Mint hogy nem tudtam magamat elhatározni, hogy milyen halállal haljak meg, hát elhalasztottam az öngyilkosságot. Pardon, hogy alkalmatlankodni bátorkodom, de egy kicsit még élni akarok.”

És ezt az utóirattal súlyosbitott levelet elküldte az aradi rendőrségnek, amely nyomban tudatta a kurticsi hatósággal, hogy vigyázzanak a vendéglősre „különböni öngyilkosság terhe mellett.”

SPORT.

+ Az aradi atlétaiklub ma, azaz április hó 6-án délután 5 órakor a „Millenium” kistermében rendkívüli közgyűlést tart.

+ Az aradi torna-egyesület ma, azaz április hó 6-án, kedden délután fél 7 órakor a város háza emeleti tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart.

Schulkovszki hercegné váltói.

Az aradi központi iroda nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5

Néhány fővárosi lap vasárnapi számában a következő közlemény jelent meg:

Schildörfer János bécsi városi tisztviselő és házkezelő a múlt hónap óta nyomtalanul eltűnt. Schildörfer a többi között Schulkovszki József Mária herceg házait is kezelte. Ezen a réven megismerkedett a herceg feleségével, Jäger Ida volt színésznővel is. A hercegnő utóbb összeveszett a férjével, aki megindította ellene a válópórt. A hercegné ekkor készpénz nélkül maradt és Schildörfert kérte fel, hogy zsráljon neki néhány váltót, összesen százezer korona értékben. A mikor a váltók lejártak, a hercegné nem fizetett, amire Schildörfer, aki szintén nem tudott fizetni, megszökött Bécsből.

Ez a közlemény Bécsből sugalmazott tendenciózus koholmány, amelyre vonatkozólag a Sulkovszki-uradalmak aradi központi irodája a következőket jelenti ki:

Való az, hogy Schildörfer János tényleg kezelte néhány Sulkovszki hercegi palotát Bécsben. Amikor azonban ezek a házak eladásra kerültek s a gondnokság elszámolásra szólította fel Schildörfert, kitűnt, hogy nem tud elszámolni s mikor a gondnokság megtorlással fenyegetődzött, azzal állt elő, hogy neki a hercegnővel szemben váltókövetelése vannak. Tényleg fel is tudott mutatni egy 6 ezer koronás váltót, amelyet Králitz Lajos dr., a Sulkovszki-uradalmak vagyongazdálkodó gondnoka és Sulkovszki herceg személyi gyámja azonnal ki is fizetett.

Az azonban, minthogyha Schildörfer 100,000 korona erejéig váltókat zsrált volna a hercegnének, nem felel meg a valóságnak, mert a hercegné egyáltalában egyszer, vagy kétszer találkozott az életben Schildörferrel és akkor is úgy tárgyalt vele, mint a hercegi házak gondnokával. Schildörfer szokásának oka egész másban keresendő s különösen a már régóta folytatott szabálytalanságban leli magyarázatát. Schildörfer ugyanis többször megkísérelte, hogy a hercegnéhez férközhessenék és megszarolja őt, ez azonban csak kísérlet maradt. Ugy látszik, hogy ezeket a tendenciózus hírlapi közleményeket most ennek a megszökött bécsi városi tisztviselőnek környezetéből sugalmazták. Neveltséges feltenni egyáltalában Sulkovszki hercegnéről, aki milliók felett rendelkezik, hogy ilyen kétes egzisztenciával pénzügyi műveletekbe boesátkozzék.

A baccarat áldozata.

Donáth Armin az ügyészségen.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, április 5.

Donáth Armint, a kártyaszervenvedély szerencsétlen áldozatát, aki — mint azt vasárnapi számunkban megírtuk — a nádor-utcai postahivatalban tizezer koronát lopott el s akit a detektívek tegnapelőtt a kártyasztal mellől cipeltek el a rendőrségre, ma kora délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába.

A szánalomraméltó ember majdnem az egész éjjelt álmatlanul töltötte, minden félórán felugrott ágyából s izgatottan járt föl s alá cellájában, reggel pedig, amikor értesítették, hogy a rendőrségnek nincs vele többé dolga s hogy át fogják kísérni a budapesti törvényszékre, magából kikelve kérdezte:

— Csak nem tolonkocsin visznek el?

— Nem, válaszolta az egyik rendőrfogalmazó, önnek joga van, hogy kocsit hozasson.

Donáth kívánságára zárt konfliktus rendeztek ezen szállították át a megtört embert a Markó-utca, ahol Kisfaludy fogházfelügyelő vette a gondjai alá. Egyelőre ki se hallgatták s csak holnap délelőtt fogják felvezetni a vizsgálóbíró elé.

A sajnálatraméltó család különben, melyet a magáról megfélekedezett postafőtiszt ennyire kompromittált, mint fővárosi tudósítónk jelenti, azt állítja, hogy Donáth Ármán már rég nem volt beszámítható állapotban, s bűnös tettét is elmezavarban követte el. Idegességét még felületes ismerősei is észrevették, barátai pedig régen féltették, hogy abnormis játékszenvedélye végre is megbontja az eszét. Említik, hogy pár nappal ezelőtt már látogatást tett egyszer Schubert Károlynál, akitől most a tizezer koronát ellopta s kétségbeesett hangon mondta neki:

— Ha negyvennyolc óra alatt nem szerzek négyezer koronát, fejbőlövöm magamat.

Családja azt állítja, hogy ez a nyilatkozata is feltétlenül beszámíthatatlanságára vall, mert józan eszű emberről nem lehet föltenni, hogy így beszéljen olyan ember előtt, akit meglopni készül. Hiszen azzal a nyilatkozattal előlegesen elvágta az utját annak, hogy később a lopott pénzt igazolni tudja.

Hozzá tartozói azt remélik, hogy Donáth nem a börtönbe jut, hanem a szanatóriumba.

Huszonnégy óra a levegőben.

Zeppelin újabb sikere.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 5.

A Zeppelin I. ma újabb dicsőséget szerzett alkotójának. Huszonnégy óras utra határozta el magát ma reggel a levegő meghódítására feltartóztatlanul törő Zeppelin gróf és mint éjjel érkezett távirataink jelenti, a vállalkozás sikerrel jár. A motorok csavarjai, dacára, hogy a vihar ellen kellett a léghajót vinniök, kitűnően működtek. Zeppelin mai utjával nem annyira a gyorsaság rekordját akarta növelni, mint inkább azt akarta bizonyítani, hogy alkotása a legutóbbi utnál sokkal hosszabb ut megtételére is alkalmas. Siker koronázza vállalkozását.

A mai felszállásról a következőket jelenti tudósítónk:

Friedrichshafenből táviratozzák: Zeppelin gróf a mai szép időre való tekintettel elhatározta, hogy 24 óras léghajó utat fog tenni. Nyomban megtették a szükséges intézkedéseket és reggel kilenc órakor megtörtént a felszállás. Minden simán ment. A léghajó elvonult Stuttgart és Strassburg felett, ahonnan a Rajna völgyén át Baselbe érkezett, innét visszafordult Friedrichshafen felé. A léghajó Rabensburg felé ment, azután eltűnt. Zeppelin kijelentette, hogy mai utjánál nem annyira a gyorsaság rekordjának felállításáról van szó, hanem arról, hogy bebizonyítsa: a léghajó a legutóbbi utnál, hosszabb ut megtételére is alkalmas. A léghajó iránya ellenkező volt a szél irányával és így a motorok működését a legjobbra kell becsülni. Zeppelin gróf kíséretében Sperling őrnagyon kívül, négy katonatiszt volt a léghajóban.

Stuttgartból táviratozzák: Délután fél három órakor Laubheim felett látták Zeppelin léghajóját. Ekkor nagy vihar támadt, mely valószínűleg visszakergette a léghajót.

Friedrichshafenből táviratozzák: Zeppelin léghajója délután négy órakor újból ideért és most gyakorlatokat tesz a bódeni tó fölött. Este folytatta Zeppelin a gyakorlatokat a tó fölött és úgy látszik csak holnap reggel — a 24 óra eltelté után — fog leszállni.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 6-án az időjárás: délen éjjeli fagy, elvélve csapadék.

— Uralkodók találkozása. A Lokalanzeiger jelentése szerint Edward angol király utazásában meg fogja látogatni Ferenc József királyt. Vilmos császár husvétkor Olaszországba fog utazni, ahol Büllowal találkozik. A Tageblatt értesülése szerint Vilmos császár ez alkalommal az olasz királlyal is fog találkozni. Londonból táviratozzák: Edward király Földközi tengeri utjában visszajövet Málta szigetére utazik és valószínűleg ez alkalommal találkozni fog a szintén arra utazó Vilmos német császárral.

— Edward király és Natália. Belgrádból jelentik: Biarritzból érkezett hír szerint Edward angol király, amint hírét vette, hogy Natália volt szerb királyné biarritzi villájában nagybetegen fekszik, megérkezése után azonnal leadta névjegyet és hogyléte iránt naponta érdeklődött. Mikor Natália királyné jobban lett s olykor ágyát is elhagyhatta, engedelmet kért, hogy az exkirálynét meglátogathassa. Edward király, aki tudvalevően régi bizalmas barátja volt Milán királynak, a boldogtalan exkirálynénak is régi ismerőse. Edward király a mult esütörtökön kereste fel Natáliát, akinél körülbelül egy félórát töltött s kilátásba helyezte, mihelyt Natália egészségi állapota megengedi, gyakrabban meg fogja látogatni. Beavatott belgrádi körökben örömmel regisztrálják Edward király eme látogatását, melyet ugyan egyszerű udvariassági ténynek minősítenek, mindazonáltal több politikai kombinációt is fűznek e látogatáshoz.

— Kossuth Lajos Tódor Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti: Kossuth Lajos Tódor ma a déli vasuton Milánóból Budapestre érkezett. A pályaudvaron Sztéryi József államtitkár és Hoitsy Pál fogadták. Kossuth Lajos Tódor testvére látogatására utazott Budapestre.

— Mocsonyi Sándor temetése. Ma ment végbe Birkisen nagy részvét mellett a román-ság egyik legkiválóbb férfjának, Mocsonyi Sándornak temetése. A gyászszertartást Pap I. János aradi román püspök teljesítette Muszta Filaret karánsebesi püspök segédletével. A temetésen az egész román előkelőség megjelent.

— Tagválasztó gyűlés a Tudományos Akadémiában. Budapesti tudósítónk telefonálja, hogy a Magyar Tudományos Akadémia e hó 29-én fogja megtartani tagválasztó nagygyűlését, amelyre a következő tagajánlások érkeztek be: Heinrich Gusztáv tiszteletbeli tagnak ajánlja Rákosi Jenő levelező tagot, Heinrich Gusztáv levelező tagnak ajánlja Császár Elemér dr. főgimnáziumi tanárt. Darányi Ignácot tiszteletbeli tagnak ajánlja: Thaly Kálmán, Wlassics Gyula, Concha Győző, Gaál Jenő és Bernáth István. Néhai Kautz Gyula levelező tagnak ajánlotta a következőket: Angyal Pált, Pauler Akost, Prohászka Ottokárt, Réz Mihályt, Szádeczky Lajost, Homporszky Gyulát, Maler Edét, Sörös Pongrácot és Veres Endrét. Rendes tagnak ajánlották Kövesligeti Radót.

— Czárán János balesete. Ma az a hír volt elterjedve Aradon, hogy Czárán Jánost az alagi akadályversenyen súlyosabb természetű baleset érte. Mint budapesti tudósítónk telefonálja, a hír ilyen alakban szerencsésen tulzott és csak annyi igaz, hogy Czárán lova, Coriandoli, a hatodik futamban az Eregy gátversenyben, az utolsó előtti gátnál elbukott, úgy, hogy gerincét törte és azonnal kimúlt. Czárán Jánosnak semmi baja sem történt. A lovasok közül csak Nadzieju lovasa, Csernik sérült meg, aki agyrázkódást szenvedett.

— Vilma királynő. Április elejét várta léleketetét visszafojtva egy nép. Hollandia lakosait előbb mélyen elszomorította, hogy a számítás nem vált be és a hollandus természetnek megfelelően, ujjongva örülnek azon, hogy a királynő ez alkalommal a legjobb egészségben várja az örvendetes családi esemény elkövetkeztét. A hollandus flegmatikus és csak nemzeti ünnepein vidul fel. Mintha kieserélnék. A saját ügyeiben a számító hidegvérű kalmár, de ha a nemzeti becsületéről van szó, mint a hogy a tengertől tanulta, háborogni is tud. Ezért érhető, hogy a királyi kastélyt óriási tömegek veszik körül és különösen a nők lesik izgalommal a belülről jövő híreket. Óráról-órára tudatják a néppel, hogy a királynő jól érzi magát. A nép pedig várja — a trónörökös. Trónörökös lesz az ujszülött, akár fiu, akár leány lesz is. Husvét vasárnap vagy husvét hétfő a nevezetes nap, amelyre már minden előkészület meg van téve. A katonaság nem kap szabadságot husvétra, mert hátha ki kell vonulnia! Ha nappal születik a trónörökös, akkor harangzugás és ágyudörgés adja tudtul, éjjel tüzek jelzik az örvendetes eseményt. A főváros nagyban készül. Árbócokon zászlódsz tarkállik, ezer és ezer lampion van elkészítve, amelyeket felnőttek és gyermekek körmeneteknél fognak használni. Amsterdam, Rotterdam, Hága, Utrecht és Horlem óriási kivilágítást rendeznek, de a kisebb városok sem fognak ezek mögött maradni. Naponta érkezik az ajándék a királyi kastélyba, melyet a nép a királynőnek és a trónörökösnek szánt. Számos alapítványt tesznek a nap emlékére: így például a Londonban élő hollandiak kórházakban ágyalapítványokkal örökítik meg a nemzeti öröminnepséget. A városok nagy része toronyórákat készített, melyek a nevezetes percben ütni fognak. Rengeteg vagyonért csipke és ezüstből készült böleső, ágy, gyermekkosci, játékszer érkezett a királynőhöz, sőt egy gyermek sajátkezűleg rajzolt — gyermeknaplót is küldött, hogy az ujszülött az első perctől fogva feljegyezhesse élettörténetét.

— A magyar-osztrak-török egyezményt elfogadták. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a török kamara mai titkos ülésén, mely igen viharos lefolyású volt, a kamara 136 szavazattal 43 ellen elfogadta a magyar-osztrak-török megegyezést.

— A nagyheti szertartások sorrendje. A minoriták templomában e héten a következő szertartások lesznek: Április hó 7-én nagyszombat d. u. 3 órakor lamentáció (Jeremiás siralmái), április 8-án nagyesütörtökön d. e. 9 órakor ünnepi nagy mise, utána az oltárok szétbontása. D. u. 3 órakor lamentáció. Április 9-én nagypénteken 9 órakor esonkamise, szentségkítétel, majd ünnepi beszéd, melyet Gaberdeén Lajos lelkész tart. Délután 3 órakor lamentáció, melynek végeztével Laczkó Dénes lelkész tart szentbeszédet. Utána szentségbetétel. Április 10-én nagyszombaton reggel 8 órakor tűz és husvét gyertya szentelés, profeciák, keresztút megáldás és ünnepi nagy mise. Délután 6 órakor feltámadási körmenet Te Deummal. Április 11-én, husvét vasárnap reggel 6 órakor csendes mise, melyet a husvéti eledélek megszentelése követ. 8 órakor ünnepi beszéd, melyet Török Teofil lelkész tart. 10 órakor ünnepi nagy mise. Délután 5 órakor szentbeszéd, melyet Laczkó Dénes tart.

— A párbér rendezése. Budapestről jelentik: A kongrua rendezése után a vallás- és közoktatásügyi miniszter a párbér rendezéséről terjeszt be a képviselőházhoz törvényjavaslatot.

— Zsidó gimnázium. Budapestről jelenti tudósítónk: Vasárnap délelőtt tartotta a pesti izraelita hitközség ezidei rendes közgyűlését. A gyűlés elején Weinmann Fülöp elnök bejelentette, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter április 2-án kelt leiratával jóváhagyta a zsidó gimnázium föllállításának tervét, amelyre a hitközség tett előterjesztést.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

— **Halálozások.** Aradmegye egyik köztisztelőben állt szolgabirája, *Boksán Szevér* pécskai tb. főszolgabíró halt meg vasárnap este. Több mint nyole esztendővel ezelőtt választották meg Boksánt a pécskai járás szolgabírájává. Régebben az aradi árvaszéknél volt ellenőr, majd három esztendeig Kurtieson volt községi bíró. Pécskai működése alatt általános népszerűségre tett szert és mintegy másfél évvel ezelőtt tisztelőbeli főszolgabíróvá nevezték ki. Boksán mindössze 43 éves volt. A mult hónap végén még bejárt hivatalába és csak az utolsó héten lett rosszul. Régebbi szivbaja vasárnap este családja körében ölte meg. Négy gyermeke és felesége gyászolja. Holttestét ma délután szentelték be és elszállították Kurtiesra, ahol holnap délután két órakor a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra. Boksán Szevér atyja Boksán Mózes aradi gör. kel. román esperes volt; ő maga általánosan ismert volt hazafias érzelmeiről.

Prihradny Elek aradi honvéd-huszárszázados tegnap Budapesten meghalt. A daliás katonatiszt már hónapok óta súlyos betegen feküdt a fővárosi Szent János-kórházban, néhány nappal ezelőtt operálták, de sikertelenül. Halálának híre nagy részvétet keltett úgy a katonái, mint a polgári körökben, ahol mindennél kedvelték. Temetésére Aradról Zeh Albert báró huszár-örnagy és több tisztára Budapestre utazott. Az elhunyt százados kiváló képzettségű katona volt. Több éven át a vezérkarban szolgált, ahonnan később csapatszolgálatra helyezték át.

Ugyancsak vasárnap délután halt meg Aradon *Berta Kálmán* anyakönyvvezető helyettes, nyugalmazott Acev. állomásfőnök, az aradi polgári menház gondnoka. Az elhunyt családján kívül igen sok tisztelője gyászolja.

— **Milliósi birtokvásárlás Aradmegyében.** A napokban irtunk arról, hogy *Lubomirszky Kázmér* herceg lengyel földbirtokos Aradon járt és itteni jogtanácsosával tanácskozott egy nagyobb aradmegyei birtok megvétele felől. Mint most megállapítható, a herceg a nagyhalmági járásban levő 11,000 katasztrális holdas birtokra alkuszik; a birtok jobbára erdőségekből áll. Annak a társaságnak, amelynek tulajdonában van, ez a hivatalos neve: *Magyar bánya részvénytársaság*. A tulajdonosai: két *Csáky* gróf és *Meisels* Sámuel udvari tanácsos. A társaságról az utóbbi időben kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba.

— **Hirtelen halál.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Hungaria szálló éttermében ma délután kínos feltűnést okozott, hogy *Naxford* Jackmann krisztianai gyáros és többszörös milliomos étkezés közben hirtelen lefordult a székéről és néhány másodperc múlva meghalt. Ertesítették a mentőket, akik azonban már csak a beállott halált konstatahhatták.

— **A fővárosi gyermeknap gyűjtésének eredménye.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ma állapították meg a gyermeknap budapesti gyűjtésének eredményét, amelynek végösszege *106,893 korona 72 fillér*. Az urnákban lévő nagyszámú papír és érepenek között a következő tárgyakat is találtak: 8 reklámbankót, 19 ólom koronát, 22 hamis husz fillérest, 8 nadrággombot, 20 márványgolyót, 3 drb aranyárga festéket, 9 inggombot, 1 női ruha biztonsági tűt, számtalan lyukas husz fillérest és krajcárt. A legtöbbet gyűjtött *Edelsheim Gyulay* Lipótné grófné 4655 koronát, *Batthyány* Lajos grófné 4039 koronát, *Gomperz* Miksáné 4284 koronát, *Barabás* Béláné 2753 koronát gyűjtött. Legkevesebb volt a 75-ik számú urnában, összesen 21 korona 05 fillér. A vidéki gyűjtések eredményét még nem ismerik.

— **A veszthely megváltására.** A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására Arad hatóságához újabb befolyt adományok: Eddig befolyt 8523 korona 41 fillér. Mátra-Körösvidéki Egvesült helyi érdekű vasut részvénytársaság Budapest 20 korona, Nezsideri Takarékpénztár 25 korona, Budapesti lakatos stb. iparosok ipartestülete 50 korona, Fitóry István ipartestületi pénztárnok Barót 4 korona, Nagyszebeni ügyvédi kamara 4 korona, Gyórszentmártoni ipartestület 12 korona 50 fillér, Pesti Napló pénztára gyűjtése 3 korona, P. Szentmihályi közuti vasut részvénytársaság 10 korona, Szántay Béla 20 korona, Szántay Lajos 20 korona, Délmagyarországi Közlöny Temesvár Papp Aurél gyűjtése 30 korona 70 fillér, Ujszász-Jászapáti helyi érdekű vasut részvénytársaság 20 korona, Budapesti ügyvédi kamara 101 korona, Laubner József Ujvidék 1 korona, Összesen 8872 korona 61 fillér.

— **Megkettőzött őrszolgálat az aradi löportornyoknál.** Megirtuk, hogy néhány nap alatt Temesvárott háromszor követtek el merényletet az ottani katonai löportornyok ellen. Ebből a katonai parancsnokságok arra következtetnek, hogy valami jól szervezett banda támadásokat tervez a környékbeli löportornyok ellen. Ezért tegnap utasították az aradi katonákat, hogy a löporraktárak közelében esetleg fölbukkanó gyanús alakokkal szemben azonnal használják fegyverüket. A löporraktárak őrségét különben a katonai parancsnokság megkettőztette mindaddig, amíg a temesvári merénylőket ki nem nyomozzák.

— **Családirto apa.** Kolozsvárol rémes családi tragédiáról értesítenek bennünket. Az eset a következő: A kolozsvári Kikaker kávéház egyik alkalmazottja, Havrilla kávéfőző, mai napon borzalmas módon kiirtotta az egész családját. Agyonlőtte mindhárom gyermekét. Havrilla reggel még egész nyugodtan ment a kávéházba. Alig érkezett meg a kávéházba, oda jött 5 éves Juliska nevű leánya, aki azt mondta neki, hogy kötenyét odahaza felejtette. Havrilla kocsiárára ült a kis leánnyal és hazahajtatott a lakára. Felesége a piacon volt. Havrilla Juliskát érte küldötte. Alig ment el a kis leány, az apa revolvert vett elő és azzal gyermekeit, az 5 éves Lajost, a négy éves Irént és a három éves Jolánt agyonlőtte, azután önmaga ellen fordította a fegyvert. A két gyermek és az apa azonnal meghalt, a harmadik gyermek pedig a hallálat vívódik. A gyilkos tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarban követte el, de azt is beszélték, hogy egy asszonymal volt viszonya, akitől nem tudott megszabadulni.

— **A felső leányiskola építése.** Ma Aradon járt *Jakabffy* Zoltán kultuszminiszteri főmérnök, aki *Virágh* Lajos városi főmérnök társaságában megtekintette azokat a helyeket, melyeket a város az építendő felső leányiskola részére kijelölt. A Maros-utcai falerakó telepre az volt az észrevétele, hogy mélyen fekszik és a feltöltés sokba kerül. A Hassinger-utcai iskola adaptálása ellen is tett észrevételeket. Legmegfelelőbbnek tartana egy óvártéri telket, mely azonban csak 1911-ben lesz vízmentesíthető.

— **Gyujtogatás — szerelmi boszúból.** *Balogh* Miklós borosjenői lakos hosszabb idő óta távol van Borosjenőtől. Bokszeg tájékán van elszeledve, erdei munkára. Itthon hagyta szép fiatal feleségét és házat, s mindakettőnek őrizetével megbizta egyik öreg rokonát, özvegy Halmazsán Juonnét. A fiatal szalmaözvegy menyecske szemébe vetett a gáláns kalandokat szerető szomszéd, *Balogh* Lája és estéli órákban többször bekopogtatott a menyecske ajtaján. Az asszony azonban a tüzes udvarlót egyszer sem bocsátotta be, amiért a szomszéd haragjában néhányszor betört az ablakot. Később azonban, — valószínűleg a férjtől való félelmében, — az ablakot megsínáltatta és ekkor megint szent lett a béke. A szerelmi vágy azonban nem hagyta nyugodni *Balogh* Laját és kedden este kilenc órakor megint próbálkozott. Beosont az asszony konyhájába és újból kopogtatott az ajtón. A menyecske azonban asszony ven-

dégei voltak és a kopogtatásra nem is reagált. Mikor a már többször csalódott szerelmes másodszer is hiába kopogtatott, hazament gyufáért és a *Balogh* Miklós kertjében levő bükköny szénakazlat felgyújtotta. A vendégek kétségbeesve rohantak ki és sietségükben egymást letaposták. *Németh* Sándor csendőrőrmester és *Mezei* Trandafir csendőr még ugyanabban az órában kinyomozták a tettest és *Balogh* Laját, aki mindent tagadott és alibit akart igazolni, letartóztatták. A tüzhöz *Strasser* Péter főparancsnok vezetése alatt kivonult a borosjenői önkéntes tűzoltókar is és a tüzet igen rövid idő alatt eloltotta.

— **Kondor Ernő hangversenye.** A Központiban ma este Kondor Ernő hangversenyez.

— **Elveszett a Központi kávéházban 3 könyv.** A megtalálót kérem, hogy a neki értéktelen könyveket jutalom ellenében *Aulich* Lajos-utca 14. sz. alatt adja át.

— **Francia likörök megbízhatóbb készítésére,** — házilag — 1 üveg likör aroma Vojtek és Weisznál.

171

TÖRVÉNYKEZÉS.

Vád Szabó Endre ellen.

Üldözik a Szanin fordításáért.

— Fővárosi tudósítónktól —

Arad, április 5

Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy *Aréuba-sev* híressé vált regénye ellen a budapesti törvényszéknél kettős eljárás folyik. A magyar fordítás ellen indított eljárás során *Szlavek* Ferenc dr. vizsgálóbíró az ügyészség vádjára a vizsgálatot *Szabó* Endre mint fordító-szerző ellen elrendelte és rendelkezését hosszabb végzésben okolta meg. A végzésben ki vannak emelve azok a részek, amelyek a vád szerint részben vallásellenes vétséget (190. §.) részben fajtalanági vétséget (248. §.) tartalmaznának. A megokolás többi közt fölhozza azt is, hogy az irodalom termékei nem épen az irodalom emberei és a legmagasabb intelligencia számára készülnek, hanem a nagyközönség és első sorban a magyar ifjuság részére is s ez okból egészséges szellemi táplálékot és nem eukrozott mérget kell az irodalomnak nyújtani. Ha tehát az ügyészség ilyen védelmet keres, a vizsgálóbíró e védelmet megadja. *Szabó* Endre e végzés ellen a vádtanácsához folyamodott orvoslásért, mivel a *Szanin* művészi alkotás és abban a keresett vétségek föl nem találhatók. Legjobban mutatja az, hogy még az annyira klerikális Bajorországban is fölmentették e könyvet a vád alól. Mástkülönb pedig ő a könyvnek nem szerzője, hanem fordítója s mint ilyen a sajtótörvényynél fogva nem vonható felelősségre.

Érdekesebb ennél a lefoglalt német kiadás sorsa. A kir. ügyész e kiadás megsemmisítését indítványozta a Btk. 62. §-a alapján azért, mivel a német kiadásért senkit sem lehet felelősségre vonni. A budapesti büntető törvényszék azonban a fajtalanági vétségre nézve a megsemmisítési eljárást megtagadta, mivel a Btk. 248. §-a szerint a kiadás terjesztője felelősségre lévén vonható, nincs helye az ugynevezett objektív eljárásnak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 5.

Kínálat, vételkedv meglelő, 12 ezer méterárúza tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.00—14.01	13.83—13.84
Tengeri májusra ...	7.40—7.41	7.40—7.41
Rozs áprilisra ...	10.10—10.11	10.02—10.03
Buza májusra ...	13.80—3.81	13.63—13.64
Zsola áprilisra ...	8.75—8.76	8.70—8.71
Buza 1909 októberre ...	11.39—11.40	11.28—11.29
Rozs októberre ...	9.16—9.17	9.03—9.04

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... 643.50
Magyar hitelrészvény ... 732.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—40 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 143—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 45—147 fillérig.

Szerziali: Nehezt páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Április hó 1. napján volt készlet 23.74 darab, április 2. napján folthajtatott 16 darab, április 2. napján elszállított 167 darab, április 3. napjára maradt készletben 23.123 darab.

A bizott sertés üzlet irányzata: nyugodt.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké és vidorakká fejlődnek, elvesztik lehangoltságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsió

alakjában élvezik, amely az összes erősítő szerek között a legkiválóbb.

Orvosok és bábák a SCOTT-féle Emulsiót a legmelegebben ajánlják az utóbbi 32 év óta. Édes mint a tejszín.

Könnyebben emészthető mint a tej. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

„Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.” Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmesen nézni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. I. Sajnálattunkra, már nem közölhetjük. Megszűnt az aktualitása. A kézirat rendelkezésére áll.

Husvét első napján

nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

Vasárnap, április 11-én lesz az aradi nyomdászok „Guenberg da köré”-nek műsoros táncestélye a városligeti vendéglőben.

IDEGENEK ARADON.

— Április 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Obersohn Lajos igazgató Budapest. — Laufer Zsigmond fakereskedő Rarót. — Beck Gyula fakereskedő Bécs. — Kohn Károly utazó Budapest. — Rázsó Kálmán mérnök Budapest. — Klein Mór utazó Szeged. — Weiner Armin utazó Budapest. — Csávássy Zoltán dr. bányarvos Anina. — Goldstein Simon utazó Budapest. — Deutsch Viktor utazó Budapest.

Központi szálloda. Lusztig Károly utazó Budapest. — Braun Lázár utazó Szabadka. — Steiner Béla utazó Budapest. — Hirsjeek Agost főerdész Németbogsán. — Schul Armin kir. albiró Oravica. — Goldberger Ignác kereskedő Budapest. — Jakabffy Zoltán főmérnök Budapest. — Martih István földbirtokos Magyarád. — Gérlach Adolf utazó Frankfurt. — Bernauer Simon utazó Bécs. — Ekstein Jenő utazó Bécs. — Burger Ernő dr. fogtechnikus Bécs. — Herskovits Lajos kereskedő Lugos.

Vass szálloda. Germau Antal utazó Pozsony. — Baumgartner Lipót utazó Budapest. — Tih Bertalan könyvelő Buttyin. — Neumann Sándor utazó Budapest. — Kubicek Károly utazó Temesvár. — Gellert Samu vendéglős Csanádpalota.

Pannónia szálloda. Ferenczy Loránd hivatalnok Budapest. — Weisz József könyvvezető Csermő. — Weitz József kereskedő Talpas. — Kelemen Ignác tanár Budapest. — Benis Matild magánzó Budapest. — Makra Zoltán dr. kir. alügyész Arad.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1909. évi április hó 6-án:

B) bérlet. B) bérlet.

P. Márkus Emilia vendégfelleléptével:

Boszorkány.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Sardou Viktor.

S Z E M É L Y E K:

Nimenes	Hunyady J.	Cleofa	Kulesár L.
Don Lopez	Várnay Jenő	Olivér	Leővey Leo.
Juana	Harmath J.	Donna Rufina	Kun Iren
Don Enrique	Keszler Ede.	Donna Syréna	Zalay Margit
Ramiró	Mártony R.	Szerzetes	Nagyiván I.
Zsófia mórno	P. Márkus E.	Kecskepásztor	Kertész D.
Aisha c-edeje	Benkőné.	Zaguir	Faludy K.
Cardenos	Delly Lajos.	Manuela	Körössy Juci.

Kedde este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.) Szenzációs új műsor.

Műsor: 1909 április hó 6-án, kedd:

1. Komornyikot keresünk. Bohózat. — 2. A hü 16. Eletkép. — 3. Jeruzsálem. Termézet után. — 4. A pajhos inas. Bohózat. — 5. Kutyák a hadsereg szolgálatában. Termézet után. — 6. A halász leánya. Dráma — 7. Az ördög kovácsmühelye. Színes látványosság. — 8. Részeg sportfőúr. Bohózat.

9. Az antik szokróny.

Bohózat. Irta: Keroul és Barré.

Személyek: A régiségkereskedő: Prince. A Variete tagja. Az udvarló: Fray F. Az Ambossodé r színház művésze. A férj: Dutard. Az Olympia színház tagja. A feleség: Delza k. a. A Vaudeville tagja.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Szőlősgazdákhöz.

A szőlőpótlások rendkívül nehézségei és sikertelensége abban leli magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megbízható

I. oszt. gyökérdus anyagok,

hanem mindenféle meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyoroki szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtiszta ripária-portális vesszőket gyökerzetek és szőlőoltványokat készítek, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

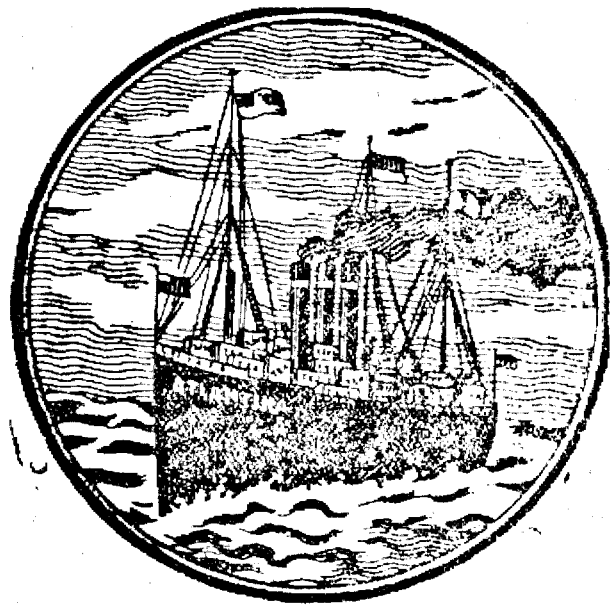
Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek Alajos

szőlőbirtokos.

Husvétii levelező-lap nagy választékban.

Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávéi,

ATLANTIKA teát

ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert káros szagtól mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkötés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Szőlőoltvány.

Fajtiszta ripária portális alanyra oltott I-ső rendű dus gyökéretű bor és csemege faju szőlőoltvány ezrenként

180 és 200 korona ár mellett

eladó

Aradi és Csanádi Egyesült vasutak igazgatósága

szőlőtelepe

Borosjenő.

Megérkeztek a legjobb és legszebb Jégszekrények melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek.

Szabó Albert

5 Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 229. 3918

APRO HIRDETÉSEK.**Harmincz évi gyakorlattal**

bíró nyugalmazott körjegyző hivatalban vagy irodában alkalmazást keres Cím a kiadóhivatalban. 1427

Házvezetőnők

ajánkozik a háztartás minden ágában jártas kö épkörü özvegy asszony. Cím a kiadóhivatalban. 1188

Zsidó oltvány eladó

4000 drb. első osztályu fajtiszta Riparia Portalis alanyra újva legjobb borsfajokból, ezre 90 kor. Sóltz Gyula szőlőbirtokos Arad, Zsidó-temető-utca 5. 1428

Husvétra

minden felekezeti imakönyvek egyszerű és díszesebb kivitelben a legjutányosabb áron: Husvét képek levelező lapok nagyban és óriási választékban. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám. 291

Ó-Szt.-Annán

1 ház melyben 42 év óta fenálló szatécstűzet van trafik és korlátlan italmérséssel egybekötve halálozás miatt eladó. Özv. Schwartz Márkné Ó Szt. Anna. 1387

Kuvinban nyaralónak

uri kényelemmel berendezett két szobás lakás előszobával, üvegezett folyosóval s hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt, az Arad-hegyaljai h. é. motoros vasut megállóhelye mellett október hó 1-ig bérbeadandó. Értekezhetni Kászonyi Jánosnál, Kuvinban. Posta Kovaszinc. 1318

Beresényi Miklós-utca 33. számu

Magánlakház

(8 szoba, mellékhelyiségek, nagy udvar) előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni tulajdonossal ugyanott április 8. és 13. között. Ügynökök kizárva. 1422

Kiadó

május 1-ére egy 5 szobás modern lakás alkoffal és hozzá megfelelő mellékhelyiségekkel. Bővebbet a színházi versenybazarban. Ugyanott egy elárusító kerestetik, csak olyanok pályázhatnak, akik alkalmazva voltak. 1418

Katóságilag engedélyezett

klárusítás könyvek, papíráruk és rőszerekben üzletáthelyezés miatti. Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tőkőly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 1198

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címemre, hol a legmagasabb árban veszek uraságoktól levett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier I. zsidóbar. Szent Pál-u. 12. 1354

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron egy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Husvétli sonka,

császárhús (Kaiserfleis)

pörkölt 1430

70 kr. kilója

fogyasztási adóval együtt kapható

Szent László-utca 8.

drbja 2—3 ktr.

Kiadja a házmesterné.

Mezőhegyesi cukorgyár

keres 1428

nagymennyiségű, bármily módon égetett :-: jó minőségű :-:

téglát
építéshez.

Árverési hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok az állandó csődválasztmány határozata folytán ezennel közhiré teszem, hogy vb. Altaános Fogyasztási és Termelő szövetkezet aradi közadós csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1—270., 339—373., 436—668., 691—789. tételei alatt felvett 4056 korona 03 fillér beszerzési árral bíró és 3461 korona 72 fillér becsértékű fűszerárak, továbbá a leltár 271., 272., 274., 312., 314—316., 318., 319., 323—336., 374—379., 430—435., 669—690., 790—801. tételei alatt felvett 3420 kor. 88 fill. beszerzési árral bíró és 2594 kor. 20 fill. becsértékű üzleti felszerelési tárgyak ajánlati árverésen eladtnak.

Felhívom a venni szándékozókat, hogy a fenti becsértéknek megfelelő 10 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat 1909. április 14-ik napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

Az ingok az én közbejöttöm mellett megtekinthetők.

Vevő köteles a vételárat és a vételár után a harmadfoku illetéket az eladás után 24 óra alatt kezeimhez készpénzben lefizetni és az ingókat ugyanezen időn belül átvenni és elszilitani.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1909. április 14 én délután 3 órakor Dr. Vajda István választmányi elnök ügyvédi irodájában tartandó ülésen fog határozni olyképp, hogy először szóbeli árítést tart s azután az írásbeli ajánlatokat bontja fel, fenntartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elogadni, valamennyit visszautasítani s esetleg az ingókat más módon értékesíteni.

Ila a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tesz, úgy bánatpénzének elvesztésén felü a megvett ingók a vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirde étt ingók minősége, mennyisége értéke és ugyanazonossáráért.

Arad, 1909. évi március hó 31-én.

1429

Pénzes Ákos,

aradi ügyvéd, tömeggondnok

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtiszta

hárszal kötve készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rend-

kívül gyökérdus, fajtiszta

Riparia Portalis

alany bármily mennyiség-

ben kapható.

Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága GYOROKON.

Telefon Arad 147.

Telefon Györök 14.

A KEZET
3
NAP ALATT

„MOLLY“

BÁRSONYPUHÁVÁ
ÉS
HABFEHÉRRÉ TESZI

Elismert
levegők

TORV. VÉDVE.

TORV. VÉDVE.

Kitünő hatásáró

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“

Egy üveg ára 1 korona.

KÉZFINOMÍTÓ

Tekintetes Hánzu Nestor urnak Arad.

Az ön által készített és forgalomba hozott „Molly“ kézfinoító szert — eredeti csomagolásban — tüzetesen megvizsgáltam és abban ásványi mérgeket vagy maró alkatrészeket nem találtam, amiért is az Ön által nekem bemutatott „Molly“ kézfinoító szert közegészségügyi szempontból teljesen kifogástalan minőségének jelentem ki.

Budapest, 1909. március 19-én.

Dr. Telbisz János,

kir. keresked. törvényszéki hitelesvegyész.

1342

Tek. Hánzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön által készített Molly kézfinoítót hosszabb időn át használván, elhatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrfinoító és apó szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, szíveskedjék részemre újból néhány üveget küldeni.

Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel

ösv. Andrányi Károlyné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
Vörös Kereszt Drogéria

Arad.

A Molly kézfinoítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitünő hatása valóban megjelent, már az első használat után a kezeknek bámulatos puhaságát és leheletet kölcsönöz. Szíveskedjék részemre utavét mellett még 4 üveggel küldeni.

Mácsa, 1909. március 7-én.

Tisztelettel

Cselkó Árpádné.

Igen tiszteelt Hánzu ur!

Hálával tartozom Önnek, amiért felhívta figyelmemet a Molly kézfinoító szerre. Mondhatom, nagyon megvagyok elégedve az eredménnyel s azóta folyton csak e kellemes és kitünő hatású szert használom — a kezet már rövid használat után finomra és fehérré teszi. Azonkívül a hideg szél nem repeszti fel többé a bőrt, bárkinék is a legmelegebben ajánlhatom.

Zaránd, 1909. március hó 11-én.

Kitünő tisztelettel

Szalay Izoréné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
Drogéria a „Vörös Kereszt“-hez

Arad.

Az Ön által felalált Molly kézfinoítót kiváló jónak találom és ezentul csakis ezt fogom használni.

Arad, 1909. március hó 13-án.

ösv. Jakabffy Zoltánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak

Arad.

A múlt alkalmmal Ön által ajánlott kézfinoító kitünően bevált. Kérem részemre utavét mellett 3 üveggel.

Székesút, 1909. március 3-án.

Tisztelettel

Friedrich Istvánné.

Tek. Hánzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön Molly kézfinoítója teljes melegegédemre szolgált, igen kellemesen puhit és fehérit, miert is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.

Budapest, 1909. március 4-én.

Papp Leuke.

A „MOLLY“ kézfinoító vidékre szállitva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmentve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész urnaknál és a készítőnél,

HÁNZS NESTOR

Vöröskereszt Drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.